

Fåglar i Norrbotten

Årgång 35 nummer 1 · 2016

ROVFÅGLAR KRING HUSET

Det är andra gången på mindre än en månad jag står och håller en sparvuggla i min hand. Båda gångerna fångad med bara händerna när den i jakten på någon mes hamnat mot en fönsterruta på farstubron. Mesen slank förstås ut igen medan ugglan blev kvar flaxande mot ena fönstret. Med stor sannolikhet var det samma uggle båda gångerna.

Jag är nästan dagligen medveten om ugglans närvaro. Ser dess jaktförsök i gryning och skymning men ännu oftare hör jag på de irriterade småfåglarna att ugglan sitter här någonstans. Den är på grund av sin litenhet svår att få syn på. Mesarna däremot har full koll på ugglan och de låter därefter.

Sparvugglan är speciell på flera sätt. Den är ju Europas minsta uggle och har, jämte hökugglan, det sämsta mörkerseendet av alla ugglor, inte stort bättre än oss människor. Den är en utpräglad småfågeljägare, vilket dess vetenskapliga namn också antyder. Glaucidium kommer från grekiskans glaux, uggle, medan passerinum kommer från latinets passer som betyder sparv. Den tar förstås också en del smågnagare när tillfälle ges.

Trots sin litenhet är den en ovanligt stark fågel. Jag har många gånger sett den ta domberrars vintertid och ännu hellre gråsparvar, medan det fanns sådana. Den är förvånansvärt snabb i sin attack och lyckas ofta i sin jakt. Sen sitter den i snön på sitt byte och samlar krafterna för det stora lyftet. Att den orkar flyga iväg med fåglar i sin egen viktclass är också ett styrkeprov.

Sedan några månader har vi även en ung sparvhökhanne här som gisslar småfåglarna så gott som dagligen. Denna fågel har nu senaste tiden fått konkurrens om maten, för vissa dagar ser jag både en gammal, vacker hanne och en äldre hona som provar lyckan. Gumman som sörjer för våra vinterfåglars välbefinnande är förgrymmad på både uggle och hök som har fräckheten att ta våra matgäster. Hon tycker att dom kan väl äta solrosfrön som alla andra fåglar vi har här, men då får jag försöka förklara hur det ligger till. Det finns fåglar som äter solrosfrön och så finns det fåglar som äter fåglar som äter solrosfrön. Sparvhöken är en sådan fågel. Svårare än så är det inte.

Häromdagen satt en duvhök i snön några meter utanför köksfönstret med en skata i klorna. Händelseförloppet var över på ett par sekunder. Vi följde dramat från bästa tänkbara position innan höken drog vidare med sin varmrätt till lugnare matplats. Ja, gumman tyckte ju synd om skatan förstås, men det är samma sak där, duvhöken ska också leva. Och så påminde jag henne om hur arg hon var i somras när skatorna tog flera nyutflugna pilfinks-och blåmesungar. Ja visst ja, det var så sant!

Nej, då är det bättre att glädjas över att få inblick i hur naturen fungerar när den är som bäst. Det är inte många människor som på riktigt nära håll får se sparvugglan och duvhöken jaga. Sparvugglan brukar ju lägga upp matförråd för kommande behov, så det blir intressant att se vad jag hittar när jag så småningom ska rensa alla fågelholkar kring gården.

Matsäke Bergström

Vy från Pauhu, en av våra platser för vadarburar. Foto: Andreas Livbom

Inledning

För tredje året i rad utgörs årets första nummer av Fåglar i Norrbotten huvudsakligen av Haparanda Sandskär fågelstations verksamhetsrapport, denna gång speglades 2015 års verksamhet. Upplägget följer fjolårets men vi har försökt att öka läsbarheten, då tabeller- och diagram tidvis varit storleksmässigt svårlästa.

En del tabeller, t.ex. den mycket intressanta och omfattande Tabell 4.2 som visar alla års

märkta arter och respektive märkantall (redovisar 134 174 individer), är överhuvudtaget svår att göra läsbar i tidskriftsformatet och nås som vanligt digitalt via stationens hemsida www.nof.nu/sandskar/hapsandIS/index.htm eller så går man in via föreningens hemsida, www.nof.nu och klickar sig fram. Prova även sidan om du önskar veta mer om oss!

/Sandskärsgruppen

UR DAGBOKEN

Måndagen den 10 augusti

Måndagen bjöd på både värme och hårt arbete i ringmärkningsboden. Under morgonen när vi kom till udden och näten sattes upp var allt tyst och vindstilla. Vi trodde inte att vi skulle få en enda fågel, men så fel vi hade! Sparvhöken har varit i farten igen, och redan på morgonen slog fåglarna ner i näten som ett bombnedslag. Så pass att vi fick stänga näten under en och en halv timma, och resten av tiden på ringmärkarudden ägnades åt att ringmärka dagens fångst. Resultatet av dagens ringmärkning (tack vare sparvhöken) blev 134 nymärkningar av 17 arter. Nytt dagsrekord! Lövsångarna dominerade som vanligt med 75 märkningar, följda av 20 bergfinkar och 10 gråsiskor. Mitt i rusningen fick vi en

kricka i en vadarbur. Trots alla väntande fåglar fick den förtur i ringmärkarkön och mycket uppmärksamhet, till den större hackspettens stora förtret. När krickan var färdig bars den tillbaka och släpptes vid vattnet. Andra roliga och anmärkningsvärda märkningar var grönsångare, rödbena och drillsnäppa. Vädret har i övrigt varit varmt och vindstilla hela dagen, och passet på ringmärkarudden följdes av lunch och en eftermiddagslur. Sen har vi kommit igång igen och alla ringmärkningar och obsar är inlagda, följt av middag.

Imorgon vill vi ha lika mycket fångst och spännande arter. Men med lite jämnare fördelning och mindre rusning.

Alma, Lena, Inger och Ulf

Alla dagböcker finns att läsa på www.nof.nu

Verksamhetsberättelse Haparanda Sandskär fågelstation 2015

Med stöd av Arctic Circle Experience, Billerud-Korsnäs, Bosmina, Haparanda Stad, länsstyrelsen i Norrbottens län, Studieförbundet, Ekmans fond, SPP i Umeå samt privata givare har vi klarat verksamheten vid fågelstationen under 2015. Standardiserad ringmärkning genomfördes från den 18 juli till den 7 oktober. Under denna tid har hela 30 ringmärkare, assistenter och praktikanter deltagit i arbetet. Sexton kommer från länet, 12 (40 %) är kvinnor och nio (30 %) är 25 år eller yngre. Åtta personer hade inte tidigare arbetat vid stationen. Stationen har haft två utländska medarbetare: en ringmärkare från vardera Holland och Skottland. Det ekonomiska stödet har gjort det möjligt att betala matbidrag, framför allt till yngre medarbetare, vissa reseersättningar samt resorna mellan fastlandet och Haparanda Sandskär.

Under 2015 märktes 2896 fåglar av 67 arter vilket är klart under individgenomsnittet på 3 972 fåglar och något under artgenomsnittet på 69 arter. Den vanligaste märkarten blev som det brukar bli nio år av tio: lövsångare (914 märkta) följt av grönsiska (387), bergfink (273) och sävsparv (221). Grönbena (65 märkta) toppar, som brukligt, överlägset vadarlistan följt av kärrsnäppa (6) och gluttsnäppa (6). Bland ovanliga märkarter noteras vardera en av höksångare och vitgumpad buskskvätta och hela fyra tajgasångare. Totalt har nu 134 174 fåglar av 146 arter märkts sedan starten 1981. Ringduva blev ny märkart.

År 2006 inledde vi standardiserade häckfågelinventeringar på Haparanda Sandskär. Inventeringen 2015 genomfördes den 11–14 juni. Metoden är en kombination av linje- och punkttaxering. Dessutom bedömer vi häckningskriterier för alla arter som påträffas. Totalt noterades 99 arter.

Årets julibesök på ett antal öar i Haparanda

skärgårds nationalpark för boungemärkning kunde tyvärr ej genomföras pga otjänligt sjöväder de alternativa dagarna.

Främmande kontroller, egna långa kontroller och återfynd av egna ringar ligger högt upp på ringmärkarens önskelista. Särskilt roligt är det naturligtvis när vi kontrollerar en fågel som ringmärkts någon annanstans (s k främmande kontroll) eller under någon av föregående säsonger, av oss själva (s k egen lång kontroll). Återfynd är när någon annan hittar en fågel som vi har märkt. I bägge fallen administreras informationen av Ringmärkningscentralen som i sin tur informerar oss då de fått kännedom om avläsningarna.

Under säsongen 2014 återfanns, i Sverige eller utomlands, sex fåglar som ringmärkts på Haparanda Sandskär samma år. Under 2015 fick vi information från Ringmärkningscentralen om dessa fåglar. En sävsparv återfanns och kontrollerades i Uppland, Svenska Högarna, en sädesärlas ring återfanns tyvärr hos jägare i Libanon. Två talgoxar hade flugit in i ett fönster i Uleåborg, en stenfalk hittades död på en väg i Halland och slutligen en gråtrut som hittades död i Norge. Detaljerad information hittar du i Tabell 4.3 i vår verksamhetsrapport. Där finns också information om de ytterligare sex fåglar som kontrollerats av andra (dvs återfynd) under 2015. Värt att notera är en bofink märkt på Haparanda Sandskär 2011 som hittades död i Västerbotten 3 år och 265 dagar senare. Vidare har en skrattnås som boungemärkts i Haparanda skärgård år 2001 (!) kontrollerats i Lettland, 13 år och 275 dagar senare, fortfarande vid liv.

Under säsongen kontrollerade vi själva två fåglar från andra fågelstationer/märkare. En talgoxe från Åbo, Finland, märkt 2014 och en talgoxe som märkts endast sju dagar tidigare i Norrjärden, Piteå.

Ringmärkning har under 2015 demonstrerats för hundratalet personer, både grupper och enskilda besökare. Vi har även under 2015 haft ett samarbete med naturguideutbildningen vid Torne-dalens folkhögskola, genom att en elev förlagt en studievecka till vår ringmärkningsverksamhet och där, genom handledning, fått lära sig grunderna inom ringmärkning.

Stationens internetanslutning och telefoni via Net1 har glädjande nog fungerat de flesta dagarna under säsongen 2015. GSM-täckningen är fortsatt undermålig. Därför är e-post trots allt det säkraste sättet att nå stationens personal.

Ytterst glädjande är att uppförandet av det nya, för verksamheten skräddarsydda, stationshuset påbörjades under hösten. Byggnationen har initierats av Sandskärgruppen. Medel har anslagits av Naturvårdsverket och uppförandet genomförs i samarbete med Haparanda Stad och länsstyrelsen. Norrbottens Ornitologiska Förening kommer att vara hyresgäst i den nya byggnaden.

En annan glädjande händelse under 2015 var när tidigare doktoranden vid Stockholms Universitet, Johanna Hedlund, tillsände oss ett exemplar av hennes doktorsavhandling "Climate change effects on migratory birds and on the ecology and behavior of the willow warbler (*Phylloscopus trochilus*)". Som en del av hennes studier har hon försökt utröna skillnader i ekologi och beteende mellan lövsångarens två "underarter" *acredula* och *trochilus*. Vi tillämpar ju en öppen datapolicy på stationen och Johanna har alltså efterfrågat och fått fri tillgång till våra märkdata rörande totalt ca 40 000 ringmärkta adulta och juvenila lövsångare av den nordliga rasen *acredula*. Vi lyfter på hatten och säger – grattis till hatten, Johanna!

På Norrbottens Ornitologiska Förenings vägnar ber vi att få framföra ett stort tack till våra sponsorer/verksamhetsbidragsgivare för stödet till Haparanda Sandskär fågelstation. Utan detta stöd hade verksamheterna inte kunnat bedrivas.

En annan och helt grundläggande förutsättning för verksamheten är förstås alla de volontärer som deltar i arbetet. Utan era fantastiska insatser finnes ingen fågelstation – varmt tack till Er alla och – givetvis – varmt välkomna tillbaka under 2016!

Per Sandberg, stationschef.

Stationens hemsida: www.nof.nu, Klicka på "Haparanda Sandskär".

Länsstyrelsen
Norrbotten

Säsongen 2015 arbetade totalt 30 personer vid Haparanda Sandskär fågelstation.

2 896 fåglar av 68 arter fångades och ringmärktes.

Här är Vi som gjorde det!

Uppstartsgänget 2015 v 29, 30: Marieke Visser, Lena Stenman, Joachim Grohp, Gunborg Stenvall, Inger Brännström och Ulf Öhman. Foto: Marieke Visser

V 40, 41: Stängningen av stationen sköttes som så många år förut av Ulf Öhman, Inger Brännström och Magnus Karlefors Foto: Ulf Öhman

V 32: Bo Slunge, Frida Snell, Frej Sundqvist och Emmy Sundqvist. Foto: Bo Slunge

V 31: Frida Snell, Johnny Johansson, Andreas Livbom och Bo Slunge. Foto: Andreas Livbom

V 37: Kåre Ström, här med en nymärkt sparvhök. Foto: Rune Blomgren.

Ringmärkarteamet v 34: Jan Andersson, Frej Sundqvist och Tord Gustafsson Foto: Jan Andersson

V 33: Ulf Öhman, Alma Dagerhem, Lena Stenman och Inger Brännström. Foto: Ulf Öhman

V 36: Peter Keil, Tanja Pekkala och Henrik Blom. Foto: Bodil Nyström

V 35: Gertrud Andersson och Peter Keil. Foto: Gertrud Andersson

V 38: Team Sandberg bestående av Lars, Gördis, Johan o Per. Foto: Per Sandberg

V 37: Rune Blomgren, Peter Keil och Bodil Nyström. Foto: Kåre Ström

V 39: Eli Gunnemark, Cassandra Kassberg, Alan Kerr, Inger Brännström och Ulf Öhman. Foto: Per Sandberg

Vad är det som lockar med Haparanda Sandskär fågelstation?

För att bemanna fågelstationen en hel säsong från mitten av juli till mitten av oktober krävs att 35–40 frivilliga ställer upp. Stationen är bemannad veckans alla dagar och det optimala är att där finns fyra i personalen. Ibland har det varit färre och ibland har det varit fler.

Vår personal är fantastisk! Utan alla dessa människors ideella arbetsinsats, stöd från sponsorer och verksamhetsbidrag skulle inte stationen kunna existera. Vad är det då som lockar på Haparanda Sandskär? Vad är det som gör att många återkommer år efter år? Vi har ställt frågan till två av våra volontärer – hur är det att arbeta på fågelstationen?

Grohp gräver grop mellan vadarfångsterna. Foto: Ulf Öhman

Joachim Grohp

Vem är du?

Jag heter Joachim Grohp, 48 år gammal och officer till yrket numera boende i Stockholm. Lyckligt gift sedan 25 år med Annika som jag har två vuxna barn med, Linnéa och Viola.

Vilken var din relation till fåglar innan du kom till stationen? Hur och när väcktes ditt intresse för fåglar?

Har nog alltid haft ett allmänt naturintresse. Tror jag fått det av min morfar som tyckte om att fiska och plocka bär i skog och mark. När jag blev så

pass gammal att jag kunde fara och fiska med mina kompisar, själv utan vuxen tillsyn, brukade vi cykla från Kumla i Närke till Kvismaren för att pröva fiskelyckan. Vassen som kantade Kvismare kanal var alltid mycket tät.

För att komma ut med metspöet fick man trycka undan vassen och skapa sig en gång ut till vattnet. Fågellivet inne i vassen var helt annorlunda än det som jag var van vid från villaträdgården i Kumla el-

ler skogarna i Kilsbergen och

Tiveden. Småfåglarna i vassen sjöng jättekonstigt och var otroligt nyfikna på oss fiskesugna barn som slogs med myggorna och bromsarna inne i vassen. Vid ett tillfälle satte sig en fågel på mitt metspö och jag bara stelnade till av förvåning. Jag hade ingen aning om vad det var för någon fågelart. Jag var bara tvungen att ta reda på vad det var för fågel. Det visade sig vara en sävsångare. Den händelsen väckte mitt fågelintresse på allvar. Besöken vid Kvismaren blev efter det oftare fågelstudier än fisketurer och några gånger hjälpte jag till på Kvismaredalens fågelstation med att rensa nätgator med lie och cykla med fågelpåsar till ringmärkaren. Även om jag inte fick plocka fåglar

och ringmärka tyckte jag det var jättespännande att få vara med. Jag lärde mig enormt mycket om fåglar under dessa gånger.

Hur kom du på idén att arbeta på en ringmärkningsstation?

Jag och min familj har under perioden 1990 till 2009 bott i Kalix. Min fru är Kalixflicka och hennes släktingar bor fortfarande däruppe så vi är där och hälsar på varje år under hela min sommarsemester. Under sommarperioden är flugfisket svårt på grund av högvatten i nedre delarna av Kalix älv och bärsäsongen har ju inte riktigt hunnit komma igång vid kusten om man undantar hjortronen. Jag var ju tvungen att hitta på någonting som jag gillade att göra förutom grillkvällar med goda vänner, den årliga fjällfisketuren och sol och bad på Norrbottens riviera. Så jag föreslog för min hustru att jag avsåg att söka praktikantplats på Haparanda Sandskärs fågelstation. Hon tyckte det lät som en bra idé eftersom jag tydligen kan bli lite rastlös om jag inte har något intressant att göra.

Hur kom det sig att det blev just denna, vår nordligaste fågelstation, som du fastnade för?

Att jag fortsatt att återkomma till Sandskär beror nog mest på den så kallade "sandskärsandan". Det är svårt att beskriva den på ett enkelt sätt, men jag ska försöka. Alla som jag bott och ringmärkt tillsammans med på Sandskär har varit väldigt toleranta, hjälpsamma, trevliga och haft en stor portion humor. Det har alltid funnits en välvilja att göra det bästa av situationen och att ta hänsyn till de förutsättningar som alla praktikanter och ringmärkare har för att hjälpa till. Denna "sandskärsanda" bidrar till ordning och reda på fågelstationen tillsammans med den standardiserade ringmärkningen, de utmärkta rutinerna för vård av utrustningen och dokumentation.

En stor bidragande orsak till att det överhuvudtaget blir en "sandskärsanda" tror jag är miljön på ön. Det finns ett fridfullt lugn över Sandskär som idag är svår att finna någon annanstans i Sverige även om jag upplever att båtfolks- och dagtursturismen med Bosmina

ökat de senaste åren och att det blivit lättare att få mobiltäckning. Ljuset sommartid är fantastiskt och jag tycker det kan mäta sig med det mer berömda "skagenljuset" på Jylland. Att inte fler konstnärer än naturfotografer hittat hit är för mig en stor gåta. Fågellivet är dessutom mycket bra även om antalet fågelarter på ön under sommaren inte är spektakulär då det oftast bara är de fåglar som häckar på ön som man ser och fångar i näten och burarna. Men trots det har vi varje sommar fångat eller sett någon raritet.

Försök att beskriva ditt första intryck av ön.

Första gången jag var på Sandskär var i början på 90-talet när jag jobbade på FO-staben i Kalix. Det var under en militär båtutbildning som vi gick i land på nordspetsen. Jag tyckte att sandstränderna var helt fantastiska. Jag kommer särskilt ihåg vadarflockarna som oroligt födosökte på sandgrynnorna i Östviken sydost om sandstränderna. Tror det i huvudsak var kärnsnäppor.

Hur upplevde du miljön, att bo och leva som man gör på Sandskär?

På Sandskär bor man tätt inpå varandra och relativt primitivt utan el och rinnande vatten. Jag har inget problem med det utan tycker till och med att det är lite mysigt. Bastubad varje kväll är inte det heller helt fel utan precis det jag vill ha när jag har semester. Nya stugan kommer att bli spännande att få se till sommaren.

Vilka var dina förväntningar inför din första ringmärkarvecka ute på Sandskär?

Hade nog egentligen inga särskilda förväntningar annat än att få lära mig mer om ringmärkning och att få hinna fågelskäda lite grand.

Hur upplevde du själva arbetet på stationen? Var det som du hade föreställt dig, eller fanns det något som överraskade dig?

Första året på Sandskär blev jag ansvarig för vadarburarna ute på Pauhu. Staffan Sundin, eller om det nu var Per Sandberg, frågade på walkie-talkien om det fanns något ute på Pauhu. Jag svarade: "Nej, inget speciellt. Det går några kärnsnäppor och en spovsnäppa på grynnan."

Det blev tyst i etern en lång stund. Sedan svarade de: "En spovsnäppa? Är du säker?" Jag svarade: "Klart jag är. Jag har sett dem många gånger. De är ju ganska vanliga rastare i Fysingen (fågellokal i Stockholm)." Svaret kom omgående: "Vi kommer!". Jodå nog var det en spovsnäppa konstaterade de. De förklarade för mig att de inte brukar vara så vanliga här på Sandskär. Staffan Sundin påbörjade därefter en av de märkligaste tekniker-na jag sett för att få spovsnäppan att gå in i en av vadarburarna. Jag brukar också använda mig av den från och till med blandat resultat efter hans uppvisning! Han föste vadarna framför sig sakta som en vallhund. När fågeln var cirka en meter från buren ökade han farten rejält och spovsnäppan sprang snabbt in i buren i stället för att ta till vingarna. Den var fångad! Det som var överraskande för mig var två saker: för det första tekniken att få fåglar att gå in i vadarburarna, för det andra att hyfsat allmänna rastande arktiska fåglar i Mellansverige inte alls behöver betyda att de är vanliga rastare i norra Sverige.

Har du något speciellt roligt minne som du vill berätta om?

En händelse man inte glömmer bort utan att skratta hände förra sommaren. Ulf Öhman skrek och morrade högt med en lång gren i händerna likt en rasande vildman när han försökte skrämma bort ålgar från fångstnäten!

Har du någon favoritfågel?

Av de svenska fåglarna är det naturligtvis min gamle tuffe kompis sävsångaren! Den enda fågel jag upplevt som snappar åt sig blinningar från mina händer när jag plockar den ur näten!

Har ditt intresse för fåglar förändrats på något vis efter din vistelse på Sandskär?

Nej egentligen inte. Det var ganska inrotat sedan tidigare. Möjligen har mitt "kryssande" minskat och mitt stöd till arbete med åtgärder för bevarande av känsliga biotoper för fåglar ökat.

Tror du att du kommer att återvända? Kan du tänka dig att arbeta på stationen igen?

Absolut!

Hur skulle du beskriva Sandskär?

Något jag ser fram emot att få återse varje år!

Vad skulle du säga till någon som funderar på att anmäla sig som volontär på Haparanda Sandskärs fågelstation? Vilka råd och tips skulle du ge?

Gör det! Du kommer inte ångra dig. Du kommer att få uppleva "sandskärsandan", lära dig massor om fåglar, blommor, insekter och allt annat naturen på Sandskär har att erbjuda.

Många är oroliga för myggen. Var inte det. Myggmedel och ljus heltäckande klädsel skyddar bra mot dem. De flesta år jag varit där är det inte speciellt mycket mygg alls. Kom ihåg att en sval kropp drar åt sig mindre insekter än en varm, svettig och koldioxidutsöndrande kropp. Så balansera klädseln därefter. Jag går ganska många nätrundor per dag och har därför en ganska hög kroppsvärme. Normalklädsel i juli för mig brukar vara stövlar, långbyxor, t-shirt och myggmedel med de aktiva ämnena DEET och picaridin på armar, nacke och ansikte. Det fungerar! Men i ärlighetens namn: Myggen är inte problemet. Blindbromsarna är värre och svårare att skydda sig mot. Som tur är, är de inte alltid på "hugget" trots att de understundom kan finnas i kopiösa mängder. När de är på "hugget" brukar jag ha på mig en lättare träningsoverallsjacka. Då kommer de inte åt att bitas.

Frida Snell

Vem är du?

Jag är uppvuxen i Kiruna men bor numera i en liten by söder om Luleå. Min släkt kommer från Tornedalen, Pajala-trakten. Jag har ett stort intresse för djur och natur, bland annat fåglar. Jag tycker det är härligt att så här års (december) få åka skidor ut i skogen bland snötyngda träd, tillsammans med vår svarta labrador. Att sommartid vandra och tälta i fina naturskogar som exempelvis Muddus är livsnödvändigt för mig, och jag älskar att paddla kanot, t ex i Torne älv, och fiska och spana på drillsnäppor och backsvalor.

Frida ringmärker en gök. Foto: Bo Slunge

Vilken var din relation till fåglar innan du kom till stationen? Hur och när väcktes ditt intresse för fåglar?

Jag har ett brett naturintresse och när det gäller fåglar så är det nog min pappa som från första början väckt en nyfikenhet på fåglarna hos mig. Mina föräldrar bor utanför Pajala och har alltid matat fåglarna på vintern, och satt upp holkar sommartid där svartvit flugsnappare, talgoxe och ibland pärluggla häckat, alldeles utanför huset. På senare år har jag börjat utveckla mitt fågelintresse lite mera aktivt, där det första stora steget förstås var att skaffa en bra handkikare och en tub. Jag har haft chansen att följa med Strandskatorna ut på många trevliga fågelturer kring Luleå, och det har varit jätteroligt och lärorikt för mig.

Hur kom du på idén att arbeta på en ringmärkningsstation?

När Strandskatorna utlyste stipendiet Sandskärvan, till minne av Ingrid Sandahl, så slog det

mig att kanske jag skulle kunna hjälpa till med ringmärkningen ute på Sandskär. Jag har aldrig tidigare provat ringmärkning eller ens besökt en fågelstation, så det var alldeles nytt för mig. Det kändes jätteroligt att i och med stipendiet få en liten uppmuntrande ”knuff i rätt riktning”, framför allt när man som helt ny inte egentligen har någon aning om vad det är man ger sig in i.

Hur kom det sig att det blev just denna, vår nordligaste fågelstation, som du fastnade för?

Att jag anmälde mig till Haparanda Sandskärs fågelstation hade nog mest att göra med att det är den närmast mig liggande stationen. Men jag visste också att det är väldigt vackert på Sandskär och en härlig miljö. Att det dessutom är landets nordligaste och östligaste station är förstås lite häftigt.

Försök att beskriva ditt första intryck av ön.

Jag har varit på Sandskär vid ett par tillfällen innan jag provade på ringmärkningen 2015, och varje besök har varit lika magiskt. Naturen på Sandskär är överväldigande, det är tydligt att det är havets, vindens, solens och isens krafter som styr och som har styrt sedan ön uppstod. Den gamla fiskebyn, med husen tätt kurande intill varandra, och inte minst kapellet, påminner på något vis också om att människan är liten inunder naturens krafter på en ö som Sandskär, långt ut i skärgården. Samtidigt finns så mycket skönhet i detaljerna i naturen, som den lilla baltiska marviolen och den väldoftande nattviolen.

Hur upplevde du miljön, att bo och leva som man gör på Sandskär?

Jag tycker att det gick bra att bo tillsammans i en liten stuga, även om det förstås var ganska trångt. Det gör en gott att då och då leva på så vis att man hämtar sitt eget vatten, tänder eld i bastun och värmer vatten då man ska duscha, och kanske framför allt att vara utan mobiltelefon, TV och internet för ett tag. Ett bra tillfälle att varva ner och tänka på annat än vad man vanligtvis gör hemma i vardagen.

Vilka var dina förväntningar inför denna första ringmärkarvecka ute på Sandskär?

Jag var lite rädd att det skulle regna hela veckan, då sommaren 2015 innehöll en hel del nederbörd. Jag hoppades på sol och en del värme, och trevlig samvaro med ringmärkarkollegor – vilket jag också fick uppleva. Själva ringmärkararbetet hade jag inte så mycket uppfattning om eller förväntningar på, då det var alldeles nytt för mig.

Hur upplevde du själva arbetet på stationen?***Var det som du hade föreställt dig, eller fanns det något som överraskade dig?***

Jag hade kanske trott att de två veckorna skulle kännas som lång tid, men det gjorde de inte – de gick faktiskt för fort. En överraskning var nog att det för det mesta gick så smidigt att hantera fåglarna, att fåglarna höll sig så pass lugna. Det hade jag nog inte trott innan. Första dagen då jag som nybörjare fick se hur man tar loss en fågel från ett nät kändes det närapå omöjligt när jag sedan skulle försöka själv, men faktiskt så gick det ju bra. I början var jag hela tiden nervös att jag skulle råka skada fågeln, men det släppte efter ett par dagar när man fick upp någon slags känsla i händerna.

Jag blev också ganska överraskad att en småspov gick in i en av vadarburarna, det hade jag inte väntat mig. Egentligen hade jag nog inte väntat mig att någon fågel skulle gå in i vadarburarna, ha ha. Men det gjorde de.

Har du något speciellt roligt minne som du vill berätta om?

Det var riktigt kul när vi fångade vår första gök, en mycket speciell fågel med sina långa vingar och stjärt och korta ben. Och sin vackra dräkt, oerhört vacker var den på så nära håll!

Det var förstås också riktigt spännande när jag med någon sekunds marginal fångade en storspov i ett nät, den satt på marken under nätet och hade jag inte kommit just då och råkat skrämma upp den så hade den antagligen aldrig flugit in i nätet.

Sedan var det roligt att få dela mina två första veckor på fågelstationen tillsammans med de trevliga människor som var där samtidigt som jag. Jag lärde

mig oerhört mycket, inte minst av Bo Slunge som också var där under samma två veckor. Bo var mycket pedagogisk och tålmodig med oss som var nybörjare och det gjorde att vi fort blev varma i kläderna.

Har du någon favoritfågel?

Ja, många. ☺ Storspov, spillkråka, lavskrika, blåmes, drillsnäppa, fiskgjuse och storlom är några. Under mina två ringmärkningsveckor på Sandskär var alla fåglar spännande, men kanske var göken och mosnäppan de mest pulshöjande arterna för mig – göken för sitt speciella utseende och mosnäppan för att den är så hemskt liten. Det var också fint att få se brushanarna på nära håll, det är en fascinerande och vacker fågel tycker jag.

Har ditt intresse för fåglar förändrats på något vis efter din vistelse på Sandskär?

Ja, det var en stark upplevelse att få se fåglarna på så nära håll, det ger minnesbilder som jag nog inte hade kunnat få på annat sätt. Det är också roligt att genom ringmärkningen kunna hjälpa till med att öka kunskapen om fåglarna.

Tror du att du kommer att återvända? Kan du tänka dig att arbeta på stationen igen?

Jag ser redan fram emot nästa tillfälle att hjälpa till med ringmärkningen ute på Sandskär – det var en häftig upplevelse på många sätt och ett arbete som kan ge viktiga resultat.

Hur skulle du beskriva Sandskär?

Fina fågelupplevelser och småskaligt leverne i stor-skalig natur.

Vad skulle du säga till någon som funderar på att anmäla sig som volontär på Haparanda Sandskärs fågelstation? Vilka råd och tips skulle du ge?

Jag skulle säga– gör det!! ☺

Om man är en godisälskare som jag så rekommenderar jag att man tar med sig tillräckligt med godis så att man inte får abstinens. Jag hade fått låna en soldriven mobilladdare av min sambo, och den hade jag stor nytta av då elen kan vara en bristvara där ute.

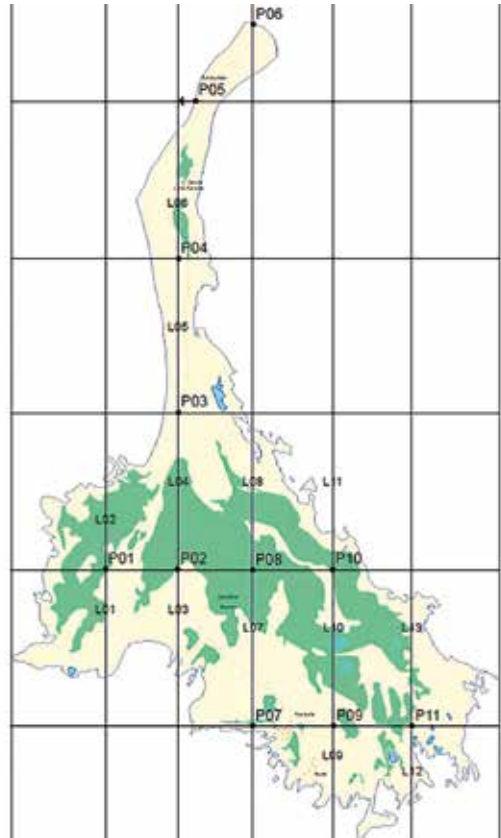

Häckfågelinventering

Så var det äntligen 10-årsjubileum för häckfågelinventeringen på Haparanda Sandskär 2015. Den genomfördes i mitten av juni, samma helg som alltid, med andra ord helgen före midsommar. Förhoppningsvis kan dessa inventeringar hjälpa oss att säga vilka arter som häckar på ön och i vilken omfattning detta sker och genom att upprepa inventeringen år från år får vi även en bild av trender över tid. Metodiken är standardiserad och innebär en kombination av punkt- och linjeinventering, påminnande om inventering av s.k. standardrutter. Så här går det till:

Linjerna går i nordsydlig riktning enligt rikets nät med 500 meter mellan linjerna. En punkt görs varje jämn km. Figuren till höger visar de olika linjerna och punkterna. Linjerna L05 och L06 följer stigen på nordrevet och punkten P06 görs längst upp på nordrevet. Inventeringen ska inledas kl 03.00. Fullängdslinjer (1 000 m) går på cirka 30 minuter och samtliga sedda och hörda fåglar noteras. (För detalj hur man hanterar kortare linjer, avbrott etc. hänvisas till beskrivning av metodik för standardrutter.) På punkterna står man 5 minuter och räknar alla sedda och hörda fåglar. Högst noterade häckningskriterier bokförs också. För detta används samma 20-gradiga skala som i rapportsystemet "Artportalen". Där ges t ex en 2:a vid en "observation i häcktid, lämplig biotop" medan högsta värdet 20 ges vid konstaterad häckning genom "bo, ägg/ungar". Häckningskriterier noteras hela inventeringsperioden, i år 11–14 juni.

Det första året, 2006, gjordes inventeringen under två morgnar av endast två personer. Sedan 2007 har typiskt åtta inventerare deltagit och inventeringen klaras då lätt på en dag. På senare år har även ett antal deltagare följt med för att "se och lära". Åren 2007–2010 fick nybörjarna som ville lära sig inventera gå med en ledare, rutt som börjar med P07. De fick då lära sig använda kompass och på senare år GPS. Även ett bra

tillfälle att lära sig fågelsång. Denna lärlingsrutt gick under de här åren lite senare ca 05.00 för att ej störa dem som inventerade. För att få så likartade förhållanden som möjligt mellan åren, görs en bedömning av vilket av inventeringsdygnens morgnar som kommer att erbjuda bästa förutsättning. Vi undviker alltså regn och blåst i möjligaste mån, vilket skulle påverka sånglusten för revirhåvdare och hörbarheten för inventerarna.

Nedan följer en sammanfattning av 2015 års inventering:

Vid 22-tiden på torsdagkväll den 11/6 var vi elva förväntansfulla inventerare som efter en gungig färd över havet steg iland i Kumpulahamnen på Haparanda Sandskär. Ett helt gäng med dvärgmåsar och en nyfiken älg som hälsade oss välkomna gav indikation på vad vi hade att vän-

ta. Efter snabb installation i stugorna samlades vi för att fördela de olika inventeringsrutterna. Det bestämdes att redan följande morgon kl 03:00 skulle inventeringen, trots en del vind ändock ske. Det blev inte många timmars sömn, men spända och nyfikna på vad som gömmer sig på ön var det nog utan problem de flesta vaknade när väckarklockorna ringde.

Fredag morgon kl 03.00 hade VNV-vinden mojt något och termometern visade +8 grader. Rutterna på den västliga sidan och på det öppna nordrevet stördes en del av vinden och vågornas brus, men i övrigt var det ett helt ok inventeringsväder. Det myckna regnandet hade gjort att ön var full av vatten, men eftersom värmen fortfarande lyste med sin frånvaro hade inte alltför många myggor kläckts. På ön finns mycket gott om älg och Lars började sin inventeringsrutt med att försöka undvika två förföljande älgar.

När de flesta avklarar sina rutter kom det första larmet – mindre flugsnappare sjunger i aspskogskanten vid linje 10! Flera av oss tog sig med raska steg dit (och passerade då en rävla där minst tre ungar nyvaket och nyfikat stirrade på oss) och lyckades också få höra någon strof av sången. Under ytterligare några timmar av den tidiga morgonen fortsatte vi vårt sökande efter rara arter, men tji.

Efter några välbehövliga timmars vila fortsatte vi vårt letande. Vinden hade tyvärr tilltagit igen, så aktiviteten bland fåglarna var inte så hög. Peter hittade dock glädjande en grymtande vattenrall nere vid vassen på ringmärkarudden. Dessutom sjöng en törnsångare i närheten. Klockan 18 samlades vi i Kumpulastugan för sammanställning av inventeringen samt avrapportering av dagens övriga observationer. Utanför vräkte nu regnet ner och en ung ”fjoling” gjorde oss sällskap utanför fönstret.

På linjerna sågs totalt 477 fåglar av 60 arter. Lövsångare dominerade (64), därefter i tur och ordning grågås (46), bofink (35), dvärgmå (31), knipa (30) och kråka (29). Roligaste var såklart

den mindre flugsnappare som hördes sjunga efter L10.

På punkterna lyckades vi få ihop totalt 159 fåglar av 35 olika arter. Även här dominerade lövsångarna (28) därefter i fallande antal gråtrut (22), dvärgmå (17), bofink (15).

Under dagen observerades totalt 90 arter och förutom övriga nämnda så sågs en skata, 2 vit-kindade gäss, lärkfalk, alfågel, havsörn mm. Efter middag och artgenomgång bastades det.

Lördag morgon kl 03.00 var några av oss åter på väg ut. SV vind och termometern visade redan +11,6 grader. Redan efter morgonens toalettbesök var diskussionen i gång, då flera av oss reagerat på en annorlunda sång i skogen bakom dassen. Krister tillkallades och efter en stunds klurande och lyssnande kunde fågeln fångas med både kamera och kikare. En dvärgsparv konstaterades och larmet gick till de övriga, sovande inventerarna. Fågeln hade troligen varit där redan dagen innan då en av deltagarna hörde ett avvikande sparlåte från samma ställe. Under dagen gick vi i olika grupperingar runt ön och kunde räkna in 86 olika arter. Dessutom hittades en svårbestämd sångare vars sång inte liknade något vi hört tidigare. Flera försök att fotografera fågeln gav senare en del mindre bra bilder. Nordsångare och avvikande lövsångare diskuterades och i nuläget lutar det mer åt en avvikande lövsångare. Fågeln vållade en hel del intressant huvudbry. Vid eftersök av den avvikande sångaren hittades en svarthätta.

Övriga nya arter under dagen var tretåig hackspett (par observerades vid tre olika lokaler under resan) salskrake, tordmule, sidensvans, skedand, ljungpipare mm. En vikarsäl observerades vid Ostviken. Döda sälar har under våren lockat ut en del havsörnar till Sandskär och vi såg dagligen 1-2 havsörnar. Efter middag och artgenomgång blev det en välbehövlig bastu och stugsamvaro. Under dagen observerades totalt 86 arter.

En del av gruppen jobbade under dagen nere på ringmärkarudden med att ställa i ordning ett

Hane tretåig hackspett. Par av arten observerades vid tre olika lokaler under inventeringsdagarna. Foto: Elsa Rensfeldt

antal nätplatser. Tanken var att näthissen också skulle resas men en häckning av enkelbeckasin vid en av stolparna medförde att det ställdes in. Däremot förbereddes morgondagens märkning då ett TV team var ute på ön och skulle filma ett tio minuters inslag från Haparanda Sandskär där vacker miljö, god mat och ringmärkning finns med. Inslaget kommer att sändas i Go'kväll senare under våren 2016.

Söndag morgon 03.00 SV-vind och +8 grader. Några av oss använder dagen till att gå runt ön och några deltog i ringmärkningen med TV-teamet som regissörer. Via walkie-talkien hördes också hur försök gjordes att regissera fåglarna men det var nog inte det lättaste. De borde flyga in i ståhöjd i näten istället för längst ner. Vid ringmärkningen hördes resans första rosenfink. I övrigt noterades bara två nya arter: gök och en vacker bändelkorsnäbbshane vid östra stadion. I rävlan konstaterades minst fem rävnungar. Under dagen observerades 79 arter och under hela vistelsen noterades 99 arter. Pga högvattnet noterades ganska få vadare och det bjöds inte på några överraskningar på den fronten. Få rovfåglar noterades endast havsörn, fiskgjuse och lärkfalk. Två par fiskgjusar håller till på ön varav det ena paret häckar/försöker häcka i ett nybyggt bo.

Tillsammans med tv-teamet bjöds vi in på en god skärgårdslunch à la Svanbergs: Rökt lax, nykokt potatis med hjortronsås och till efterrätt

en lækker orangefärgad havtornskrämm som intogs i solens sken vid långborden i hamnen. Satt som en smäck! Kl 15 lämnade vi Haparanda Sandskär för den här gången och efter 45 minuter vaknade de trötta passagerarna i Nikkala hamn.

Resultatet av linje- och punktinventeringen redovisas i tabellerna 4.6 resp 4.7 på vår hemsida. För högsta häckningskriterier och observationer utöver tabellredovisningen hänvisas till Artportalen.

Ekonomiskt utfall 2015

PENGAR IN	
STUDIEFRÅMJANDET	13 395 kr
SPP	20 000 kr
EKMANSFONDEN	10 000 kr
RAMBÖLL	3 000 kr
LÄNSSTYRELSEN	15 000 kr
HAPARANDA STAD	15 000 kr
BILLERUDKORSNÄS	4 100 kr
AVGIFT INVENTERINGSHELG	6 300 kr
GÅVOR	19 050 kr
ÖVRIGT	418 kr
TOTALA INKOMSTER	106 263 KR

PENGAR UT	
BÅTRESOR	27 300 kr
SLÖJNÄT	8 405 kr
INVENTERINGSHELG-BÅT,BOENDE MM.	8 920 kr
UNGDOMSTRAKTAMENTEN,RESOR	6 290 kr
STUGHYRA SNF	1 500 kr
NÄT,STOLPAR,LINOR,BENSIN,NET1 MM.	14 785 kr
RESERV FÖR HYRESUNDERSKOTT,INVENTARIER ,MM.	35 000 kr
TOTALA UTGIFTER	102 200 KR

PENGAR ÖVER	
Inkomster minus utgifter	4 063 kr

Ringmärkning på Haparanda Sandskär under höststräcket

Standardiserad ringmärkning bedrevs denna säsong mellan 18 juli och 7 oktober, en period på 82 dagar. (Under 8–10 oktober påverkade demonteringen av stationen insatsen så mycket att den ej längre betraktas som standardiserad.) Den standardiserade ringmärkningen pågår sex timmar per dag och omfattar, liksom tidigare år, 24 stycken niometersnät. Fångstinsatsen sammanfattas i **tabell 2**.

Årets standardiserade märkinsats med de japanska slöjnäten uppgick till sammanlagt 77 967 nätmetertimmar. Det innebär att årets täckningsgrad uppgick till endast 75,2 %. Det är i första hand vädret som begränsar nätinsatsen. Höstens standardiserade fångst gav blott 2 175 fåglar, vilket motsvarar 0,027 fåglar per nätmetertimme, i paritet med de magra åren 2012 och 2014.

Den standardiserade burfångsten av främst vadare sker under juli och augusti. Även i år använde sig stationen av 28 burar och den totala fångstinsatsen blev 6 768 burtimmar, vilket utgör 89,5 % av den teoretiska maximalinsatsen på 7

560 burtimmar. Under standardiserad tid fångades 93 fåglar i vadarburarna, vilket gör 0,014 fåglar per burtimme, en tangering av bottenrekordet under perioden 2006–2014. Förra gången var 2012.

Den icke standardiserade märkningen gav 721 fåglar. Det handlar således om fåglar som fångats i något av de 8 alternativa näten (även s.k. rörliga nät kan ibland nyttjas vid liten fågeltillgång och då rörelser i fält indikerar lämpliga tillfälliga platser), som står i mer vindskyddade lägen, samt de fåglar som fångats utanför standardiserade tider, även under häckfågelinventeringen i juni.

Årets tio vanligaste märkarter redovisas i **tabell 3**. Där framgår även som jämförelse dels årsmedelvärdet för resp. art under 32 säsonger (1982–1998, 2000–2014), dels årsmedelvärdet för de 12 år hela säsongens märkning skett på Sydön (d.v.s. nuvarande märkplatsen som alltså gällt 2003–2014); övriga år skedde den ju i Öst-viken fram till sista augusti för att sedan avslutas på Sydön.

Tabell 2 - Fångstinsats under höststräcket 2015.

AKTIVITET	Fångst-insats	Teoretisk max-insats	Täcknings-grad	Antal märkta	FÅNGADE FÅGLAR PER INSATS									
					2006 Höst	2007 Höst	2008 Höst	2009 Höst	2010 Höst	2011 Höst	2012 Höst	2013 Höst	2014 Höst	2015 Höst
Nätmetertimmar standard	77 967	103 680	75,2%	2 082	0,051	0,031	0,033	0,035	0,043	0,044	0,024	0,040	0,026	0,027
Nätmetertimmar övrigt	22 243			708			0,025	0,023	0,037	0,018	0,020	0,034	0,015	0,032
Nätmetertimmar totalt	100 210			2 790			0,031	0,033	0,041	0,038	0,028	0,038	0,023	0,028
Burtimmar standard	6 768	7 560	89,5%	93	0,062	0,016	0,020	0,023	0,023	0,052	0,014	0,025	0,063	0,014
Burtimmar övrigt	182			13			0,011	0,013	0,013	0,056	0,013	0,015	0,024	0,071
Burtimmar totalt	6 950			106			0,017	0,021	0,021	0,052	0,014	0,024	0,057	0,015

Vi söker en ny ansvarig för bounge-märkningen i Haparanda skärgård (juli månad) efter Jan Andersson som lämnar uppdraget efter många år, ett stort tack till Janne!
Se www.nof.nu

24-timmars/Fågeldygnet i Gammelstadsviken lördagen den 28 maj, läs mer på vår hemsida. Kontaktperson Hanna Isaksson, e-post hannal.isaksson@telia.com

Tabell 3 - 2015-års vanligaste märkarter och två olika årsmedelvärden för jämförelse.

Art	Märkta 2015	Årsmedelvärde, märkta 1982-1998, 2000-2014	Årsmedelvärde, märkta 2003-2014
Lövsångare	914	1337	1257
Grönsiska	387	190	175
Bergfink	273	206	151
Sävsparv	221	238	247
Talgoxe	137	93	150
Bofink	114	58	72
Gråsiska	100	549	430
Ängspiplärka	93	109	144
Kungsfågel	91	105	126
Grönben	65	61	116

Tittar vi i **tabell 3** kan vi konstatera att som så ofta förr ligger lövsångare i topp (tre avvikande år finns: -95, -01 och -13 dominerade invasionsarten gråsiska). Att vi i år inte når fyrsiffrigt antal är noterbart men detta har faktiskt hänt i snitt vart tredje år. Inga oväntade arter har smugit sig in på 10-i-topp-listan. Siskorna finns där utan att det rört sig om massinvasion, särskilt inte för gråsiska. Såväl berg- som bofink har dykt upp i antal klart över medelvärdena. Bofink har aldrig märkts i större antal.

Med fortsatt stöd av **tabell 4.2** (se <http://www.nof.nu/sandskar/hapsandIS/index.htm>, Märkresultat 1963–2015) kan en del ytterligare noter ringas göras angående förekomst i nät och burar:

Andfåglar fångas mycket sällsynt, innan 2015 endast 14 individer av sju arter. Den avgjort vanligaste är krickan (7). I år ringmärktes ännu en and; en kricka.

122 individer av fem arter rovfåglar har tidigare märkts vid stationen, främst sparvhökar (99) och stenfalkar (18). 2015 fick fem nya sparvhökar ring.

Av vadare, sedan vi flyttat all märkning till Sydön, brukar vi få ca 170 individer av 11–12

arter. 2015 blev det 104 av 11 arter. Gluttsnäppa (7), var ovanligt många, småspov (3, nr 9–11) och storspov (1, nr 4) gladdes. Större strandpipare blott fyra st. Grönben (65) är näst sämsta antal sedan 2003.

Calidrisarterna gick till fåtaligt: blott åtta st. av två arter: kärrsnäppa (7) och mosnäppa (1).

Då boungemärkningen på öarna öster om Sandskär inte kunde genomföras 2015 (pga dåligt väder) blev antalet vitfåglar (trut- o måsfåglar resp. tärnor) inte oväntat lika med noll.

Ringduva blev ny märkart för stationen, nr 146 i ordningen.

Av hackspettar märktes fyra arter. Förutom göktyta (4, arten hade ett svagt år), större hackspett (37) dessutom såväl tretåig hackspett (1) som mindre hackspett (1). Avslutande duo under samma år inträffar i snitt vart tredje år.

Ladusvala (1) var nummer 6 totalt.

Arter som verkar ha gått fram dåligt under 2015 (med märkresultat färre än ca 30 % av snittvärdet): Rödhake (32), blåhake (9), rödstjärt (23), svartvit flugsnappare (5, sämsta resultatet sedan 1982), domherre (10), grönfink (0, liksom 2014) och stenskvätta (6).

För fjärde året på raken går trastarna in fåtaligt

i våra nät: 26 individer av fyra arter (björk-, dubbel-, tal- och rödvingetrast)) talar sitt tydliga språk.

Sävsångare (14) innebär lägsta resultatet sedan 1982.

Trädgårdssångare (4), svarthätta(1) och törnsångare (1) antyder att sylvia-sångarna gått fram dåligt. Diagrammet nedan antyder det samma. Bara ärtsångaren (42) bland dessa håller ställningarna.

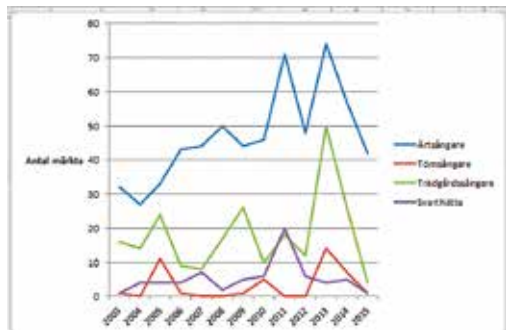

Diagram: De fyra mest frekventa arterna bland sylviasångare, märkta 2003–2015.

Ön är ju välkänd för sina genom åren många lundsångare. 2015 fångades dock inte en enda och inga sjungande individer hördes heller.

Under häckfågelinventeringen i juni sågs och hördes en dvärgsparv sjunga. Även denna art nollades dock i märkprotokollen.

Krisdrabbade videsparven (6) innebär förvisso en tredubbling jämfört med 2014 men är långt under de tidiga årens märknumrärer...

Arter som gästade nät och märkbod ovanligt frekvent var gärdsmys (6) och buskskvätta (19).

Av de rara handhållna arterna hanterades inte färre än fyra tajgasångare (den 17 sept gick tre i nät). Vidare fick en höksångare ring (6 okt, stationens femte och den fjärde sedan 2010).

Den vitgumpade buskskvättan (27 sept) är stationens andra märkta då fågeln från 2007 bytt artstatus (sedan svarthakad buskskvätta splittats i två goda arter: svarthakad resp. vitgumpad buskskvätta). Den var ju av rasen maurus som numera

Johan Sandberg, en av våra unga volontärer, betraktar en av dagens tre tajgasångare. Foto: Per Sandberg

ingår i den rasgrupp som bildat arten vitgumpad buskskvätta. Sålunda försvann en märkart för stationen (därför står vi kvar på 146 trots att ringduva tillkommit): Svarthakade buskskvättor hälsas alltså litet extra välkomna framgent!

Mycket talar dessutom för att 2015 års vitgumpade var av underarten *stejnegeri*.

I år nåddes dagssummor på över 100 märkta vid endast ett tillfälle: Den 10 augusti blev årets toppdag med 134 märkta. Som mest märktes 22 arter under en dag, den 8 augusti.

Se **diagram 1** för mer detaljer kring dagssummor men även antal arter per dag.

De rena märksiffrorna avspeglar inte direkt hur populationerna varierar eftersom man också måste ta hänsyn till den faktiska fångstinsatsen under fåglarnas flyttperioder och till väder, mattillgång och därmed följande förutsättningar för fåglarna att rasta på Sandskär. Men våra insamlade data utgör en viktig pusselbit. Den som vill använda Sandskärsdata är välkommen att höra av sig. Vi har en öppen datapolicy.

Tabell 4 ger en översikt över 2015 års märkta fåglar och kontroller av egna fåglar, såväl korta som långa kontroller samt även vilken månad de ringmärktes. Ca 9 % av alla märkta gick i nät eller bur minst en gång till under året, vilket är en rätt typisk storleksordning och en del verkar aldrig lära sig undvika fångstmetoderna utan plockas loss flera gånger på en säsong... Variationen är dock stor mellan arterna. Överlägset största relati-

va frekvensen av korta kontroller gäller talgoxen, ca 50 % hamnar i nät igen (70 kontrollerade (en del flera gånger...) och 137 nymärkta). Löv-sångarna kontrolleras i ca 10 % av fallen, ett rätt typiskt resultat. Hela 65 % av alla märkta arter ger inga korta kontroller överhuvudtaget.

Intressanta frågor att få svar på är t.ex. om en fångad individ är "en lokal Sandskärsbo" eller en rastare, och vidare – om den bara rastar – hur länge den uppehåller sig på ön.

Många arter märks (och kontrolleras) i så små antal att det blir svårt eller omöjligt att dra några säkra slutsatser. Det är många faktorer att ta hänsyn till. Individer som häckar eller växer upp på ön nära märkplatsen lär kunna återfångas oftare (dvs. noteras som korta kontroller), liksom flyttande individer som når ön i tillstånd där en längre rastning/fettupplagring krävs och dessutom är möjlig. Vid regnigt och blåsigtt väder påverkas märkinsatsen negativt så att sannolikheten för kontroll minskar. Även bioproduktion och födosökmöjligheter påverkas då negativt men ökar troligen sannolikheten för kontroll då fettlagringen tar längre tid. Klart väder och omslag till "rätt" vind gynnar utsträcket för vissa arter. Passagen för en flyttare kan då komma att ske snabbare och färre individer kontrolleras. Att analysera detta kräver ganska stora insatser och ligger utanför denna rapports avsikt.

Konstateras kan dock att sävsparven gärna återkommer till ön. Vi ser att vi haft åtta långa kontroller av arten under 2015, dvs. av individer som fick ring på ön 2014 eller tidigare. En märktes redan 2012 och har sedan

dess rimligen gjort tre tur- och returesor mellan häcknings- och övervintringsområdet för att åter vara på Sandskär sommaren 2015.

Avslutningsvis: att vår höstverksamhet startar tidigt på säsongen (mitten av juli) ger unika möjligheter att använda ringmärkningsdata för att följa beståndsutveckling och reproduktion på ön. Relationen mellan antalet adulta och unga fåglar kan ge ett mått på den årliga reproduktionen. Genom att bedöma och notera ungfågelruggningen hos fångade ungfåglar kan man dessutom lösa ut fåglar som med största sannolikhet är födda på ön (kroppsruggning 0-4 enligt den skala som används) och jämföra mellan år.

Det är onekligen fascinerande att stationspersonalens dagliga arbete (i form av observationer, bedömningar och noteringar) utgör grunden för att senare kunna besvara många av de frågor som bl.a. miljöövervakning eller ekologisk forskning kan komma att ställa.

Med andra ord: stationens grundforskning kan bli viktiga pusselbitar vad det lider. Har någon frågan kanske vi har svaret? Ett spännande och inspirerande perspektiv.

Vitgumpad buskskvätta.
Foto: Magnus Karlefors

Tabell 4 - Översikt över märkta fåglar och kontroller av egna fåglar 2015.

ART	Vetenskapligt namn	JUN 2015	JUL 2015	AUG 2015	SEP 2015	OKT 2014	Varav standard 2015	TOTALT 2015	KONTROLLER			
									TOTALT MÄRKTA 1963-2015	Andel korta %	Långa	
Kricka	<i>Anas crecca</i>			1			1	1				
Sparvhök	<i>Accipiter nisus</i>			2	3		5	5	103			
Större strandpipare	<i>Charadrius hiaticula</i>		3	1			3	4	519			
Mosnäppa	<i>Calidris temminckii</i>			1			1	1	404			
Kärrensäppa	<i>Calidris alpina</i>		3	4			6	7	472			
Brushane	<i>Philomachus pugnax</i>		5	2			5	7	177			
Enkelbeckasin	<i>Gallinago gallinago</i>			1			1	1	122			
Småspov	<i>Numenius phaeopus</i>			3			2	3	11			
Storspov	<i>Numenius arquata</i>			1			1	1	4			
Rödbena	<i>Tringa totanus</i>			3			2	3	113	1	33,3%	
Gluttsnäppa	<i>Tringa nebularia</i>		3	4			6	7	48	1	14,3%	
Grönbena	<i>Tringa glareola</i>		38	27			59	65	2 020	2	3,1%	
Drillsnäppa	<i>Actitis hypoleucos</i>		1	4			4	5	89			
Ringduva						1		1	1			
Gök	<i>Cuculus canorus</i>		1	5			5	6	93			
Göktyta	<i>Jynx torquilla</i>		1	3			4	4	337			
Större hackspett	<i>Dendrocopos major</i>	1	4	15	16	1	31	37	745	1	2,7%	
Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>					1	1	1				
Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>					1	1	1				
Ladusvala	<i>Hirundo rustica</i>			1				1				
Trädpiplärka	<i>Anthus trivialis</i>		2	17	15		29	34	918	1	2,9%	
Ängspiplärka	<i>Anthus pratensis</i>		8	31	54		87	93	3 592	5	5,4%	
Rödstrupig piplärka	<i>Anthus cervinus</i>				2		2	2	42			
Gulärla	<i>Motacilla flava</i>		2	4			6	6	582			
Sädesärla	<i>Motacilla alba</i>	1	17	5	2		20	25	886	1	4,0%	2
Sidensvans	<i>Bombicilla garrulus</i>					8	3	8	383			
Gärdsmyg	<i>Tragolaytes tragolaytes</i>			1	1	4	5	6	86			
Järnsparv	<i>Prunella modularis</i>			1	27	1	21	29	1 351			
Rödhake	<i>Erithacus rubecula</i>		1	3	18	10	20	32	2 268	3	9,4%	
Blåhake	<i>Luscinia svecica</i>		1	1	7		8	9	3 043			
Rödstjärt	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>		3	15	5		18	23	2 903	2	8,7%	
Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>		1	18			17	19	600			
Vitgumpad buskskvätta	<i>Saxicola maurus</i>				1		1	1	1			
Stenskvätta	<i>Oenanthe oenanthe</i>	1		3	2		5	6	342			
Björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	1	7	1	9	1	12	19	789			
Taltrast	<i>Turdus philomelos</i>		1	1	2		2	4	531			
Rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>				1	1	1	2	711			
Dubbeltrast	<i>Turdus viscivorus</i>					1		1	37			
Sävsångare	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>		3	10	1		12	14	2 322	5	35,7%	1
Höksångare	<i>Sylvia nisoria</i>					1		1	5			
Ärtsångare	<i>Sylvia curruca</i>		3	38	1		39	42	1 004	6	14,3%	
Törnsångare	<i>Sylvia communis</i>			1			1	1	69			
Trädgårdssångare	<i>Sylvia borin</i>	2	2				1	4	948			
Svarthätta	<i>Sylvia atricapilla</i>			1			1	1	189			
Tajgasångare	<i>Phylloscopus inornatus</i>				4		1	4	26			

Tabell 4 - Översikt över märkta fåglar och kontroller av egna fåglar 2015.

ART	Vetenskapligt namn	JUN 2015	JUL 2015	AUG 2015	SEP 2015	OKT 2014	Varav standard 2015	TOTALT 2015	KONTROLLER			
									TOTALT MÄRKTA 1963-2015	Korta	Andel korta %	Långa
Gransångare	<i>Phylloscopus collybita</i>		2	4	7		9	13	525	2	15,4%	
Lövsångare	<i>Phylloscopus trochilus</i>		57	688	169		761	914	44 234	86	9,4%	1
Kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>				74	17	37	91	3 458	1	1,1%	
Grå flugsnappare	<i>Muscicapa striata</i>			6	11		15	17	1 417	1	5,9%	
Sv flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>		1	4			4	5	690			
Talltit	<i>Parus montanus</i>			2			2	2	452			
Svartmes	<i>Parus ater</i>				3		3	3	70			
Blåmes	<i>Parus caeruleus</i>				4	20	14	24	1 209			
Talgoxe	<i>Parus major</i>		17	38	37	45	80	137	3 119	70	51,1%	
Trädkräpar	<i>Certhia familiaris</i>			2	14		11	16	397	1	6,3%	
Törnskata	<i>Lanius collurio</i>		4				1	4	98	1	25,0%	
Varfågel	<i>Lanius excubitor</i>				1		1	1	124			
Bofink	<i>Fringilla coelebs</i>	3	13	47	48	3	86	114	1 995	17	14,9%	1
Bergfink	<i>Fringilla montifringilla</i>			229	44		222	273	6 995	16	5,9%	
Grönsiska	<i>Carduelis spinus</i>		2	226	157	2	173	387	6 490	4	1,0%	
Gråsiska	<i>Carduelis flammea</i>			58	37	5	77	100	17 681	1	1,0%	
Rosenfink	<i>Carpodacus erythrinus</i>			4			2	4	333			
Domherre	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>				4	6	8	10	1 316			
Lappsparv	<i>Emberiza lapponicus</i>			1	1		2	2	68			
Gulsparr	<i>Emberiza citrinella</i>			2	1	2	5	5	318			
Videsparv	<i>Emberiza rustica</i>				6		4	6	630			
Sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>		8	41	166	6	208	221	7 875	24	10,9%	8
ANTAL ARTER		1	30	49	37	21	63	67	146	23	34%	5
ANTAL FÅGLAR		1	214	1 581	955	137	2 175	2 896	134 174	252	9%	13

"100 ger 100"

Sandskärsvänner!

Efter fjolårets framgångsrika stödkampanj "100 ger 100" vilken samlade in långt mer än målsättningens 10 000 kr hoppas vi att ni vill fortsätta att bidra till vår verksamhet på ön. Varmt tack än en gång för alla generösa bidrag!

Som hyresgäster i det nya stationshuset räknar vi med ökade utgifter då vi ser behov av bl.a. tekniska investeringar och en del inköp av inventarier. Varmt välkomna att bidra, alla bidrag mottas tacksamt!

Sätt i så fall in pengar på pg 433 17 33-8 och märk talongen eller skriv på meddelanderaden "Gåva Sandskär".

Sandskärsgruppen

Mer information

- Tabeller från punkt- och linjetaxering i juni 2015
- Information inför säsongen 2016, nya stugan
- Samtliga dagböcker från den gångna säsongen
- Kontaktinformation till stationen och Sandskärsgruppen

Se Sandskärs hemsida:

www.nof.nu/sandskar/hapsandIS/index.htm

Har du betalt medlemsavgiften för 2016?

- Vi saknar fortfarande ett 100-tal inbetalningar. Skicka omgående betalningen till vårt pg-konto 433 17 33-8.

Främmande kontroller och återfynd

Förutom att fånga och ringmärka en raritet, slå ”dagsrekord” i antalet ringmärkta fåglar, bland mycket annat, ligger främmande kontroller och återfynd av egna ringar högt upp på ringmärkarens önskelista. Särskilt roligt är det naturligtvis när vi kontrollerar en fågel som ringmärkts någon annanstans (s k främmande kontroll) eller under någon av föregående säsonger, av oss själva eller andra. Återfynd är när någon annan hittar en fågel som vi har märkt. I bägge fallen administreras informationen av Ringmärkningscentralen som i sin tur informerar oss.

Under säsongen 2014 återfanns, både i Sverige och utomlands, sex fåglar som ringmärkts på Haparanda Sandskär samma år. Under 2015 fick vi information från Ringmärkningscentralen om

dess fåglar. En sävsparv återfanns och kontrollerades i Uppland, Svenska Högarna, en sädesärlas ring återfanns tyvärr hos jägare i Libanon. Två talgoxar hade flugit in i ett fönster i Uleåborg, en stenfalk hittades död på en väg i Halland och slutligen en gråtrut som hittades död i Norge. Detaljerad information hittar du i tabell 4.3 nedan. Där finns också information om de ytterligare sex fåglar som kontrollerats av andra under 2015. Värt att notera är en bofink märkt på Haparanda Sandskär 2011 som hittades död i Västerbotten 3 år och 265 dagar senare. Men en skrattnås som boungemärkts i Haparanda skärgård år 2001 (!) har kontrollerats i Lettland, 13 år och 275 dagar senare, fortfarande vid liv.

Under säsongen kontrollerade vi själva två fåglar

Tabell 4.3 - Återfynd och främmande kontroller ej tidigare publicerade i verksamhetsrapport från Haparanda Sandskär fågelstation.

Raderna för återfynd/främmande kontroll är markerade med färg. Koordinater anges i grader och min.

Ring	Art	Vetenskapligt	Fynd	Datum	Kön	Ålder	Land
1ET05180	Sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Märkt	2014-09-16	F	10	Sverige
			Återfynd	2014-10-06	F	1+	Sverige
1ET04731	Sädesärla	<i>Motacilla alba</i>	Märkt	2014-07-28		10	Sverige
			Återfynd	2014-10-15			Libanon
2KS22180	Talgoxe	<i>Parus major</i>	Märkt	2014-10-05	M	10	Sverige
			Återfynd	2014-10-25	F		Finland
2KS22196	Talgoxe	<i>Parus major</i>	Märkt	2014-10-06	F	2+	Sverige
			Återfynd	2014-10-14			Finland
6061558	Stenfalk	<i>Falco columbarius</i>	Märkt	2014-09-07	F	10	Sverige
			Återfynd	2014-10-04			Sverige
90A72914	Gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	Märkt	2014-07-05		00	Sverige
			Återfynd	2014-08-11			Norge
1ER91807	Bofink	<i>Fringilla coelebs</i>	Märkt	2011-07-28		10	Sverige
			Återfynd	2015-04-18			Sverige
4593785	Dvärgmås	<i>Larus minutus</i>	Märkt	2013-07-07		00	Sverige
			Återfynd	2015-06-01		3+	Norge
1ET05555	Bergfink	<i>Fringilla montifringilla</i>	Märkt	2015-08-21	M	10	Sverige
			Återfynd	2015-10-17	M	10	Tyskland
1ET04687	Sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Märkt	2014-07-22		2+	Sverige
			Återfynd	2015-09-29	F	2+	Sverige
1ET05462	Bergfink	<i>Fringilla montifringilla</i>	Märkt	2015-08-08	F	10	Sverige
			Återfynd	2015-11-02			Tyskland
574577V	Talgoxe	<i>Parus major</i>	Märkt	2014-10-17	F	10	Finland
			Kontroll	2015-07-28	F	2+	Sverige
6176033	Skrattnås	<i>Larus ridibundus</i>	Märkt	2001-07-10		00	Sverige
			Återfynd	2015-04-11			Lettland
2KT15077	Talgoxe	<i>Parus major</i>	Märkt	2015-09-28	M	2+	Sverige
			Kontroll	2015-10-05	M	2+	Sverige

från andra fågelstationer/märkare. En talgoxe från Åbo, märkt 2014 och en talgoxe som märkts endast sju dagar tidigare i Norr fjärden.

Egna långa kontroller

Med långa egna kontroller menas fåglar som märkts med egna ringar före eller under föregående säsong. Under 2015 kontrollerades 12 fåglar av 5 arter där mer än 90 dagar förflutit mellan märk- och kontrolltillfälle. Bl a sju sävsparvar från tidigare säsonger kontrollerades. Den äldsta var märkt den 7 september 2012, dvs drygt tre år före kontrolltillfället. Två sädesärlor kontrollerades, den äldsta märkt i juli 2011, nästan på dagen fyra år före kontrolltillfället. I övrigt var det bofink, lövsångare och sävsångare som återkom till våra nät efter sina utflykter till varmare länder under vintern.

Egna korta kontroller

Med korta kontroller menar vi återfångst av fåglar under samma säsong. Under 2015 gjordes återfångst av 207 fåglar av 24 arter. Det betyder att nästan 8 procent av alla fåglar som märktes under säsongen kontrollerades senare. Andelen är högre än föregående år (6 procent). Drygt 8 procent av de märkta lövsångarna kontrollerades och 10 procent av alla sävsångare. 30 procent av talgoxarna kontrollerades och bara 6 procent av antalet märkta bergfinkar.

Totalt gjordes 291 kontroller (korta och långa) av 230 fåglar. (Något färre kontroller men fler fåglar än 2014). Det betyder att en del fåglar kontrollerades mer än en gång. Rekordet hade en talgoxe som flög in i näten inte mindre än sex gånger och en annan som kontrollerade hela fem gånger.

Plats	Lon	Lat	Förfluten tid	Avstånd	Riktning	Omständighet
HSFS	65° 34' N	23° 46' E				
Uppland, Svenska högar	59° 27' N	19° 30' E	20 dagar	714 km	200° SSW	Kontrollerad av ringmärkare. Fångad - släppt
HSFS	65° 34' N	23° 46' E				
Baalbeck, Yammouneh	34° 08' N	36° 02' E	79 dagar	3590 km	161° SSE	Ring funnen hos jägare.
HSFS	65° 34' N	23° 46' E				
Oulu, Raahe, Mettalanatie	64° 40' N	24° 29' E	20 dagar	106 km	161° SSE	Nyligen död. Flugit mot glasruta.
HSFS	65° 34' N	23° 46' E				
Oulu, Raahe	64° 42' N	24° 29' E	8 dagar	102 km	161° SSE	Nyligen död. Flugit mot glasruta.
HSFS	65° 34' N	23° 46' E				
Halland, Vessigebro, Bjerröme	56° 59' N	12° 40' E	27 dagar	1120 km	217° SW	Hittades på väg, huvudet uppått. Vinge borta
Haparanda, Tiilikrunni	65° 43' N	23° 50' E				
Troms, Kvaenangen, Sörstraumen bru	69° 50' N	21° 53' E	37 dagar	465 km	351° N	Nyligen död, funnen vid väg.
HSFS	65° 34' N	23° 46' E				
Västerbotten, Skellefteå, Bysmedsg	64° 43' N	21° 05' E	3 år, 265 dgr	157 km	234° SW	Nyligen död. Flugit mot glasruta.
Haparanda, Kluppi	65° 37' N	23° 54' E				
Östfold, Fredrikstad, Öra-området	59° 10' N	10° 58' E	1 år, 329 dgr	975 km	229° SW	Ring avläst på fotografi.
HSFS	65° 34' N	23° 45' E				
Mecklenburg-Vorpommern, Greifswalder Oie	54° 15' N	13° 55' E	57 dagar	1369 km	208° SSW	Kontrollerad av ringmärkare. Fångad - släppt.
HSFS	65° 34' N	23° 46' E				
Norrbottnen, Luleå, Rödkallen	65° 19' N	22° 21' E	1 år, 69 dgr	70 km	247° WSW	Kontrollerad av ringmärkare. Fångad - släppt.
HSFS	65° 34' N	23° 46' E				
Oberbayern, Preith, Griesweg	48° 55' N	11° 12' E	86 dagar	1991 km	208° SSW	Funnen död i trädgård.
Turku-Pori/Åbo-Björneborg	61° 32' N	21° 45' E				
HSFS	65° 34' N	23° 46' E	284 dagar	459 km	12° NNE	Kontrollerad av ringmärkare. Fångad - släppt.
Haparanda, Nikkala	65° 48' N	23° 56' E				
Riga, Rumbula	56° 53' N	24° 15' E	13 år 275 dgr	992 km	179° S	Kontrollerad av ringmärkare. Ej fångad.
Norrbottnen, Norr fjärden, Bastunäset	65° 24' N	21° 39' E				
HSFS	65° 34' N	23° 45' E	7 dagar	99 km	78° ENE	Kontrollerad av ringmärkare. Fångad - släppt.

Observationer 2015

Sammanlagt 153 arter bokfördes under året, vilket är klart färre än de senaste åren. Inga nya arter för ön påträffades. Den totala artlistan innehåller f.n. 257 arter.

Den för Sandskär ovanligaste arten under året blev vattenrall. 1 ex. hävdade revir på Sydön under inventeringshelgen den 13–15 juni. Det enda tidigare fyndet härrör från samma vassområde sommaren 2007.

Den vitgumpade buskskvättan som ringmärktes den 27 september utgjorde tredje fyndet för ön. Senast noterades arten 2007.

Två fynd av mindre flugsnappare (öns fjärde och femte) gladdes: 1 sjungande hane den 12 juni samt en ungfågel som sågs i fält den 8 september. Arten förefaller vara under expansion mot nordväst och obsas numer årligen och i åtskilliga ex. på fastlandet.

En ringmärkt höksångare den 6 oktober blev det sjätte fyndet i rullorna. Obsdatumet är det senaste någonsin i Nb, vilket indikerar fågel av östlig härkomst.

En järpe sågs den 21 mars samt, troligen samma individ, den 12 juli. Järpar iakttogs på ön även 2015, men vi räknar detta fynd som ett nytt (det femte), fastän det skulle kunna röra sig om någon av fåglarna från fjolåret.

En rastande knölsvan den 16 september, blev den sjunde för Sandskär.

Precis som 2014 blev 2015 ett torftigt andår. Ingen snatterand eller årta siktades. Det gjordes tre noteringar gällande bergand i juli-september. Ejder sågs vid ett tillfälle, nämligen 2 ex. den 9 september.

Skogsfåglarna fortsätter att uppträda på en låg beståndsnivå. Stammen av dalripa på ön verkar ha dött ut. I år saknades således arten. Det vanligast skogshönset är orren, även om inga häckningar konstaterats. Tjäder är obsad vid endast ett tillfälle.

Doppingar ses bara tillfälligtvis kring Sandskär. Till årets noteringar hörde 2 st skäggdoppingar den 25 september samt en gråhakedopping den 13 juni. Gråhäger är sedd tre gånger under juli-september.

Gnagarbestånden på fastlandet kraschade i östra Norrbotten under våren 2015 men snarare under sommaren i fjällkedjan samt längst i norr. Det som verkade bli en utmärkt häckningssäsong blev därför inte så bra som förväntat. Därtill bidrog även grinigt försommarväder som spolierade många häckningar. Bivråk sågs under fyra dagar i september, varav hela 6 st sträckte ur den 20. För brun kärnhök föreligger fyra obstillfällen, senast den 22 september. En kungsörn siktades den 14 mars. 2 st fiskgjusar noterades så sent som den 1 oktober. Tvenne obsar av pilgrimsfalk gjordes den 24 augusti samt den 8 oktober.

När det handlar om arktiska vadare så noterades kustpipare 14 obsdagar, kustsnäppa sex, småsnäppa tre, myrspov och spovsnäppa två obsdagar från medio juli till medio september. En myrnsnäppa rastade den 22 juli. Av de lite vanligare vadarna så maxade mosnäppa med beskedliga 8 ex., kärrsnäppa 22 ex. samt större strandpipare 15 ex. under högsommaren.

Dvärgbeckasin obsades vid sex tillfällen den 30 augusti – 17 oktober, medan den allmänna enkelbeckasinen registrerades i hela 20 ex. i samband med juniinventeringen.

Tringa-vadare uppvisade ett normalt uppträdande, bästa dagssumma för grönbena blev 60 ex. den 25 juli.

Inga andra labbar än kustlabb iakttogs under året. Max 5 st småtärnor och 4 st skrântärnor höll till kring ön utan några starkare indikationer på häckning.

Tordmule erhöll fem obstillfällen i juni och juli; som mest sågs 4 ex. Tobisgrissla hamnade i dagsprotokollet vid tre tillfällen (1–2 ex.). Skogsduvor (1–4 ex.) rastade på ön i slutet av september.

Endast en uggleart är bokförd under året: hökuggla i form av 1 ex. den 21 september och 2 ex. den 17 oktober.

Av tornseglare gjordes två obsar i juli och två i september.

Spillkråka är noterad i mars och september. Mindre hackspett rapporterades en dag i mars samt

två dagar i oktober. Den 17 oktober handlade det om 2 ex., varav den ena individen gjorde husesyn i det som ska bli nya ringmärkningsstugan. Tretåig hackspett är sedd alla årstider, varav 3 ex. den 14 juni. Tyvärr bidde det ingen vitryggig hackspett på Sandskär. Den arten invaderade både svenska och finska fastlandet under hösten med flera fynd på andra norrbottniska skärgårdsöar.

Backsvalan är sedd endast den 20 augusti. För husvala föreligger blott tre obsar under året.

Bästa sträckdagen för ängsbiplärka var den 15 september, då 120 ex. sträckte åt SV. Den 19-20 rastade 250-350 ex. på ön utan att sträcka iväg p g a stark vind. Rödstrupig pipplärka är noterad under 10 dagar i augusti och september, bästa dagssumma mediokra 3 ex.

Vid sex tillfällen från slutet av juli till slutet av september antecknades observationer av gärdsmygar. Högsommarfynd är ovanliga.

Koltrasten är endast sedd två gånger, nämligen i juli och i oktober. 400 björktrastar stack ut den 21 september under en annars ganska medioker trasthöst, eftersom rönnbärstillgången var rätt beskedlig. En udda sidensvans fanns på ön den 13 juni. Höstens första sågs den 20 september. Som mest inräknades 200 sidensvansar den 17 oktober.

2015 blev ett ganska magert sångårar. Sävsångarna och trädgårdssångarna har minskat, både antalet sjungande och antalet fångade fåglar. Svarthätta och törnsångare har emellertid häckat på ön, men antalet obsar av dessa arter har varit färre än normalt. Lundsångaren, som är att betrakta som en karaktärsart på Sandskär, saknades i årets artlista. Taigasångaren uppvisade däremot ett rekordartat uppträdande i september med minst sex fåglar bokförda, varav fyra fångades. Bästa kungsfågeldagen inföll den 16 september med mycket måttliga 60 ex.

En udda fyndbild blev fallet för stjärtmesen med årets enda obs (rörande 3 ex.) den 5 april och inget fynd alls under hösten innan stationen hunnit stänga för säsongen. En sjungande svartmes hördes

under juniinventeringen. Den arten är dessutom noterad vid tre tillfällen under september – en spillra av den stora svartmesinvasion som ägde rum längs med den finska Bottenvikskusten hösten 2015. Övriga mesar uppvisade inga betydande invasionstendenser. Däremot fick vi vara med om en tämligen god höst för trädkryparen.

Ett par törnskata verkar ha häckat på Sydön även i år. En skata som sågs under juniinventeringen upplevdes som udda men har å andra sidan börjat dyka upp allt oftare på senare år så att den snarare är att betrakta som en vana än som en ovana.

Av finkar och siskor var det grönsiskan som utmärkte sig med ett generöst uppträdande under sensommaren och hösten. Bästa dagssumman uppgick till 300 ex. den 14 september.

Antalet obsdagar med bändelkorsnäbbar under sommarmånaderna uppgick till 4 st (1-2 fåglar vardera dagen). Mindre korsnäbb sågs vid nio tillfällen (max 15 ex.), medan större korsnäbb protokollfördes endast den 8 september med 3 ex.

Snösparvar var på plats på ön redan den 14 mars, innan de sträckte vidare mot våra fjäll. Videsparven fortsätter sin kräftgång. Bästa dagssumma var futtiga 6 ex. En sjungande dvärgsparv blev fint dasskryss för såväl nödiga som onödiga skådare i Kumpula den 13 juni.

Vi söker inventerare av sjöfågel
(våtmarksinventering) i Norrbotten i vår.

Läs mer på NOF:s hemsida, alt www.birdlife.se, www.fageltaxering.lu.se eller i Vår Fågelvärld nr 1. 2016 sid 44-45: "Inventera sjöfåglar i år". Du kan även kontakta Tord Gustafsson i NOF, antingen per telefon 070-516 65 65 eller ännu hellre via e-post: gustafssontord@gmail.com.

Tabell 4.4 - Förteckning över arter observerade under 2015 samt högsta observerade häckningskriterier.

Totalt 153 arter, därav 95 med angivet häckningskriterium - Hk - Se tabell 5 för förklaring.

ART	Hk	ART	Hk	ART	Hk
Knölsvan		Kärnsnäppa		Blåhake	
Sångsvan	2	Myrsnäppa		Rödstjärt	16
Grågås	2	Brushane	2	Buskskvätta	2
Vitkindad gås	2	Dvärgbeckasin		Vitgumpad buskskvätta	
Bläsand	2	Enkelbeckasin	20	Stenskvätta	16
Kricka	7	Myrspov		Koltrast	8
Gräsand	20	Småspov	2	Björktrast	16
Stjärtand	4	Storspov	3	Taltrast	3
Skedand	4	Drillsnäppa	3	Rödvingetrast	8
Vigg	13	Skogssnäppa		Dubbeltrast	
Bergand		Svartsnäppa	2	Sävsångare	5
Ejder		Gluttsnäppa	3	Höksångare	
Alfågel		Grönbenä	2	Ärtsångare	8
Sjööorre		Rödbena	20	Törnsångare	8
Svärta	4	Roskarl	2	Trädgårdssångare	3
Knipa	2	Kustlabb	2	Svarthätta	16
Salskrake	2	Dvärgmå	2	Taigasångare	
Småskrake	13	Skrattmå	2	Grönsångare	3
Storskrake	2	Fiskmå	2	Gransångare	3
Järpe		Silltrut	2	Lövsångare	16
Orre	2	Gråtrut	2	Kungsfågel	3
Tjäder		Havstrut	3	Grå flugsnappare	16
Smålom		Småtärna	5	Mindre flugsnappare	3
Storlom		Skräntärna	2	Svartvit flugsnappare	16
Skäggdopping		Silvertärna	13	Stjärtmes	
Gråhakedopping		Fisktärna	2	Talltita	2
Storskarv	2	Tordmule		Svartmes	3
Gråhäger		Tobisgrissla		Blåmes	3
Bivräk		Skogsduva		Talgoxe	16
Havsörn		Ringduva	3	Trädkrypare	16
Brun kärrhök		Gök	3	Törnskata	8
Blå kärrhök		Hökuggla		Varfågel	
Duvhök		Tornseglare		Skata	3
Sparvhök		Göktyta	16	Kråka	3
Kungsörn		Spillkråka	3	Korp	8
Fiskgjuse	20	Större hackspett	19	Bofink	16
Tornfalk		Mindre hackspett	3	Bergfink	3
Stenfalk		Tretåig hackspett	3	Grönfink	

ART	Hk	ART	Hk	ART	Hk
Lärkfalk	8	Sånglärka	3	Grönsiska	3
Pilgrimsfalk		Backsvala		Gråsiska	
Vattenrall	5	Ladusvala	14	Bändelkorsnäbb	
Trana	2	Hussvala		Mindre korsnäbb	
Strandskata	4	Trädpiplärka	16	Större korsnäbb	
Större strandpipare	13	Ängsplärka	16	Rosenfink	3
Ljungpipare	2	Rödstrupig pipelärka		Domherre	3
Kustpipare		Gulärta		Lappspurv	
Tofsvipa		Sädesärta	16	Snösparv	
Kustsnäppa		Sidensvans		Gulspurv	16
Småsnäppa		Gärdsmyg	9	Videsparv	
Mosnäppa	2	Järnsparv		Dvärgsparv	3
Spovsnäppa		Rödhake	16	Sävsparv	16
		ANTAL ARTER		153	

Tabell 5 - Häckningskriterier.

Hk	Kriterium
1	Observation under häckningstid
2	Observation i häckningstid i lämplig biotop
3	Sjungande hane, häcknings- eller revirläten
4	Par i lämplig biotop under häckningstid
5	Permanent revir, revirbeteende på samma plats under minst två olika dagar
6	Parningsceremonier eller parningsspel
7	Sannolik boplat
8	Upprört beteende från vuxna fåglar tydande på ägg eller ungar i närheten
9	Gammal fågel med ruvfläckar
10	Bobygge
11	Avledningsbeteende
12	Nyligen använt bo påträffat
13	Nyligen flygga ungar (bostannare) eller dunungar (borymmare)
14	Gammal fågel in/ut till/från bo eller bohål
15	Gammal fågel med exkrementssäck
16	Gammal fågel med föda åt ungar
17	Äggskal påträffade
18	Bo där gammal fågel setts ruva
19	Bo eller bohål där ungar hörts
20	Ägg eller ungar sedda i bo

Vädret under fältsäsongen

Väderobservationerna på Sandskär utförs av fågelstationens personal. Normalt görs en väderobservation per dygn, en timme innan den standardiserade ringmärkningen påbörjas, alltså kl.0500 svensk normaltid, alternativt kl.0400 svensk sommartid.

De väderparametrar som noteras är rådande väder, lufttemperaturen på 2 m höjd, det senaste dygnets högsta resp. lägsta temperatur och den ackumulerade nederbörds mängden, vindens styrka och riktning, lufttrycket samt vattenståndet. Vattenståndet fås från SMHI:s hemsida, alternativt från Sjöfartsverkets telefonsvarare i Kalix. Platsen där temperaturmätningarna sker är inte helt strålningsskyddad utan ger några grader för högt eftermiddagstemperatur vid solsken.

Juli

Sommaren 2015 går till historien som en besvikelse för de flesta semesterfirare. Det kyliga och ostadiga vädret i juni fortsatte även under juli och missgynnade många fåglars häckning. Fåglarna fick avbryta och/eller senarelägga sina häckningar, något som efterhand bekräftades av relativt låga fångstsiffror på ringmärkningsplatserna under inledningen av höstsäsongen. Temperaturerna både i luften och havet var blygsamma och vat-

tenståndet i Bottenviken högt. Morgonen den 25 juli drog en tromb fram över havet nära Sandskär. Den kunde följas av stationspersonalen under några minuters tid. Från den 16 juli och fram till månadens slut föll 34 mm regn över ön, vilket är något mer än normalt för denna tidsperiod.

Augusti

En total scenförändring ägde rum i mitten av augusti. Efter någon vecka med fortsatt opålitligt sommarväder bildades ett ordentligt högtryck över Nordeuropa med stabil och ofta solig, vindsvag väderlek. Fågelsträcken blev rätt glesa och utsträckta i både tid och rum. Vattenståndet hamnade en längre period under medel, lufttemperaturen steg till dryga 20 grader på dagarna, och i och med att havsvattnet nu antog värden på 16–18 grader så blev även nätterna på Sandskär ljumma med runt 15 grader. Den sköna sensommarvärmens bestod månaden ut, då vi kunde konstatera att augusti som inte bara blev varm utan även ganska torr med blott sex regndagar. 39 mm nederbörd uppmättes, och 31 av dessa kom den 28.

September

Ännu en somrig månad, såsom september ofta varit på senare år. En lågtryckspassage den 17–19 gav drygt 50 mm regn och friska vindar. Annars bjöd månaden på mest högtrycksbetonat väder med lågt vattenstånd. Totalt 79 mm regn uppmättes – något över den normala månads mängden. Även om temperaturerna föll tillbaka en del i samband med blåsigt och ostadigt väder under de sista dagarna så gav den inledande, härliga värmen i både luften och havet ett rejält temperaturöverskott och medverkade till att den klimatologiska sommaren med dygnsmedeltemperaturer över 10 grader varade september ut, något som är mycket ovanligt hos oss.

Storm på Sandskär. Foto: Ulf Öhman

Oktober

Hösten slog till med besked redan vid månads-skiftet, då friska-hårda nordvindar bredde ut sig. Dessa vindar bestod under långsamt avtagande ända fram till stationens stängning den 8. Till dess hade temperaturerna fallit avsevärt, och sommaren var som bortblåst. De två sista morgnarna avlästes minusgrader under morgontimmarna,

och ön bäddades in i vintrig frost. Luftmassan var dock torr och ren med ypperlig sikt. Endast 3 mm regnvatten tömdes ur nederbördsmätaren fram till stängningen.

Källor: Stationens egna observationer samt SMHI:s månatliga sammanställningar inklusive vattenståndsdata, <http://www.smhi.se>.

*Vädret dag för dag kan ni se i en tabell på vår hemsida
www.nof.nu/sandskar/hapsandIS/index.htm*

Torsdagen den 17 september

Ringmärkningen denna dag gav 65 nymärkningar av 14 arter. Dessutom gjordes elva kontroller av tidigare märkta fåglar. När jag igår skrev att det skulle kunna bli bra märkning idag, var det i enlighet med det allmänna väderläge som föreligger samt det mer lokala vädret såsom det förutspåddes. För att göra en lång historia kort, så blev det en synnerligen bra dag bland näten! SO-vinden var inte alltför stark, så näten kunde leverera oavsett var de stod.

I topp var givetvis de hela TRE taigasångare som fastnade i näten under dagen! En sanslös och minst sagt väldigt trevlig upplevelse! Mot bakgrund av hur stor ön är, och med tanke på hur få andelar av en promille av öns yta som upptas av nätplatserna, är det fascinerande att undra över hur många taigasångare som faktiskt fanns på hela Haparanda Sandskär: 10? 15...? Rödkallen hade minst fem taigasångare i dag, så denna mångdubbelt större ö vi finns på kan givetvis husera fler än så. Fascinerande tanke, som vi aldrig får något svar på...

Utöver nyss nämnda eminenta trio utmärkte sig även två blåhakar och en gärdsmåg bland de fåglar som lämnade oss med en ring på ena tarsen. I luften var det ungefär samma situation som igår, d v s piplärkor, finkar och siskor i ungefär samma omfattning, samt dess-

utom en aning mer talgoxar marknära. Antalet kungsfåglar hade ökat märkbart sedan igår, vilket kanske har en viss samklang med antalet taigasångare.

Efter att märkningen var över använde vi till att på bästa sätt säkra märkplatsernas nät, staglinor, stolpar m m, inför det oväder som skulle anlända och som i skrivande stund legat över oss i ca fyra timmar. Det känns inte som om det blir märkning i morgon bitti, utifrån de väderprognoser som föreligger, så det blir väl att sova lite längre än normalt. Kroppen behöver det, så det är bra i sig. Dessutom kan denna typ av väderomslag göra fågelläget extra spännande... Vi får se vad som händer!

Skådandet avrundades med några timmar spaning ut över havet efter t.ex. sträckande labbar. Spaningen blev resultatlös. Därpå följde så en god middag och sedan vidtog så de vanliga bestyren med rapportering, inmatning av data, mm. Det tar tid, men är bra att göra medan allt är färskt i minne.

Nu ska vi strax somna, till ljudet av kraftiga vindar och regn. På något sätt ska det gå och med lite tur är det hela snart över. Då torde det ha rört om rejält i fågelgrytan!

Hälsningar till er alla!

Gördis, Per, Johan och (vid tangentbordet)

Lars Sandberg.

Alla dagböcker finns att läsa på www.nof.nu

Vår- och sommarprogrammet 2016

Varmt välkomna till NOF:s aktiviteter april – oktober 2016.

För att underlätta din planering har vi varudeklarerat exkursionerna:

- **I - För nybörjare och familjer.**
Vi färdas i bil och går sällan någon längre sträcka
- **II - För den något mer inbitne.**
Här kan det bli någon längre promenad, även utanför vägar och stigar.
- **III - För entusiasten** som inte viker för lite strapatser. Sena timmar, långa vandringar eller skidturer, vad gör man inte för det där speciella!

Aktiviteter är kulturaktiviteter i samarbete med Studieförbundet. Se även NOF:s hemsida www.nof.nu för nya aktiviteter som dyker upp under våren. Ibland dyker det upp spontana möjligheter som inte planerades när programmet trycktes.

Fredag 22 april Knipa, vipa, lärka (I)

Vår klassiska vårexkursion - och vi hoppas på många fler arter av nyanlända värfåglar.

Tid och plats: Samling kl. 15:30 hos Thore Alm, Flygfältsvägen 41, Kalix

Lördag 23 april Vårfågelxkursion Kaalasluspa (II)

Kaalasluspa är en av Kirunatrakts klassiska fågellokaler. Här håller strömsstararna till vintern igenom. På våren är detta en av de platser där änder och sångsvanar först hittar öppet vatten. Kalixälven utgör en naturlig flyttled för ankommande fåglar.

Vi skidar nedströms efter Kalixälven och hoppas få se snösparv, tofsvipa, ringtrast, gransångare och varfågel. Medtag skidor och matsäck.

Tid och plats: Samling kl. 09.00 Stads- husets parkering, Kiruna.

Kontaktperson: Lotta Nygård, 073-091 92 52, masklotta@hotmail.com

Onsdagar Fågelvandringar i Kiruna (I)

Vi möter vårfågarna med vandringar runt Ala och Yli Lomolosjöarna. Här kan vi se bland annat mäsar, tärnor, änder och vadare. De många svarthakedoppingparens häckningsbestyr är trevliga att följa. Kanske har vi tur att få se gråhäger eller någon rovfågel.

Tid och plats: kl. 19.00 Yli Lombolo

11 maj Lars Jonsson, 0980-808 04, la.g.jo@telia.com

18 maj Linda Andersson, 070-268 94 88, lindamaria@hotmail.se

25 maj Åke Flygare, 070-263 48 99, akeflyg@arktishalsan.se

1 juni Kenneth Råman, 0980-201 02, 070-28 83 19, kenneth.raman@kiruna.nu

8 juni Birgitta Emanuelsson, 070-353 23 53, birgittaremanuelsson@gmail.com

Måndag 16 maj Kvällsexkursion Kaalasluspa, Kiruna (I)

Vi gör en kvällsexkursion till Kaalasluspa för att se vilka nykomlingar som anlänt.

Chans att få se salskrake, silvertärna, bergand, brushane och storlom. Ta med kvällsfika, det finns möjlighet att grilla. Samarrangemang med SNF i Kiruna.

Tid och plats: Samling kl. 18.30, Stadshusets parkering, Kiruna

Kontaktperson: Urban Jacobs, 0980-803 56, urban.jacobs@kommun.kiruna.se

Tisdag 17 maj Kvällsvandring runt Mjölkuddstjärn, Luleå (I)

Följ med på en fågelvandring runt den lilla fågelsjön Mjölkuddstjärn. Här kan vi på närhåll studera skratmåsens familjeliv, sothönsens bataljer och skäggdoppingarnas parningsdans. Den 1,3 km långa vandringen runt sjön tar drygt en timme om vi går i lugnt tempo längs den

tillgänglighetsanpassade stigen. Om du har så ta med en tubkikare.

Start vid gömslet nedanför Scandic hotell kl. 18.30.

Kontaktperson: Tord Gustafsson, 070-516 65 65

Fredag 20 maj Majfåglar (I)

Har sångare, tornseglare och bivråk kommit? Vi spanar!!

Tid och plats: Samling kl. 15.30 hos Thore Alm, Flygfältsvägen 41, Kalix

Lördag 21 maj Masugnsbyn (II)

I Masugnsbyn börjar vi med ett besök i Roberts Beredskapsmuseum (Folkhemmet under beredskapstiden) och hantverksbutik. Därefter gör vi en exkursion i Naturresevatet Kanjon, en av Europas största kursudalar där vi hoppas få se några rovfåglar, lappmes, gärdsmyg och järnsparv. Vi besöker även området kring Stormyren som också är ett Naturresevat. Här kan vi förutom rastande vadare få se trana, enkelbeckasin, sädgås och förhoppningsvis också grågås.

Ta med matsäck för hela dagen.

Tid och plats: Samling kl. 08.00, Stadshusets parkering, Kiruna

Kontaktperson: Robert Flygare, 070-601 91 13, robertflygare@hotmail.com

Söndag 22 maj Invigning av koggen vid Gammelstadsviken (I)

Denna aktivitet är ett arrangemang inom projektet Guldkant kring Gammelstadsviken, i samverkan med Luleå kommun, SNF i Luleå och NOF. Efter invigning av koggen vid Hägnans friluftsmuseum i Gammelstad gör vi en guidad vandring från friluftsmuseet in i de norra delarna av Gammelstadsvikens naturresevat. Promenaden utgår från koggen som finns placerad vid parke-

ringen vid Hamngatan. Mer detaljer om klockslag kommer i annons i pressen och på NOF:s hemsida.

Kontaktperson: Jan-Olov Johansson, 070-655 33 15.

Lördag 28 maj 24-timmarsskådning, Fågeldygnet (II)

Äntligen dags för årets 24 timmarsräkning. I Vuollerim kör vi denna spännande aktivitet för 13:e gången och i Glommerstråk blir det för 9:e gången. I Luleå blir det första gången. Kontakta din kontaktperson och anmäl dig för ett tvåtimmars-pass eller kom förbi och hälsa på under dygnet.

Tid och plats:

- **Vuollerim:** Tornet, Porsitjärnen.
Mats Karström, 0976-101 20, mats.karstrom@naturskyddsforeningen.se
- **Glommerstråk:** Tornet, Västra träsket. Stefan Holmberg, 070-672 87 98, stefan@aborrtrask.se
- **Luleå:** Tornet, Gammelstadsviken.
Hanna Isaksson, 070-202 1938, hanna.isaksson@telia.com

Aktiviteten börjar på lördagen 00.00 och slutar 24 timmar senare vid 24.00.

Lördag 28 maj Sakkivuoma, Kiruna (II)

En mil söder om Kiruna ligger myrområdet Sakkivuoma. Här möter vi myrmarksfåglarna just när de har återvänt till sina häckningsplatser. Sjungande/spelande ängspiålar, blåhake och enkelbeckasin brukar vara säkra observationer. Vi hoppas även på spelande dvärgbeckasin och brushane. Jagande jordugglor och havsörn dyker också upp ibland. Ta med matsäck för en rejäl exkursion.

Tid och plats: Samling kl. 08.00 Stads-
husets parkering, Kiruna

Kontaktperson: Lotta Nygård, 073-091 92 52, masklotta@hotmail.com

Torsdag-söndag 16-19 juni Häckfågelinventering på Haparanda Sandskär (II)

Under en långhelg i juni genomförs årets häckfågelinventering, den elfte i ordningen och vi kommer som vanligt

hinna med att både inventera fåglar, skåda och att umgås.

Både erfarna skådare och nybörjare är välkomna. Själva inventeringen genomförs under en del av tiden på Sandskär och är en kombination av linje- och punktinventering. Avgift för resa och logi 700 kr. Inbetalning av avgiften ska göras till NOF:s pg-konto 433 17 33-8 senast 2 juni för att anmälan ska vara bindande.

Anmälan senast 15 april till:

Lena Stenman, tel: 0923-224 08,
070-667 00 18,
lena.stenman@hotmail.com.

Lördag 6 augusti Båtekursion till Sandgrynnorna-Skvalpen (II)

NOF:s populära båttur till Luleå skärgård brukar vara en favorit, så anmäl dig tidigt! Vi åker med stadig fiskebåt från Lövskärs båthamn med skeppare Leif, och vandrar sedan några timmar bland sanddynerna. För det mesta kan man gå torrskodd, men stövlar kan komma till pass. Medtag matsäck. Vi återkommer ca kl. 15. Kostnad ca 300 kr. Turen ställs in vid dåligt väder.

Tid och plats:

Samling vid Lövskärs båthamn kl. 08.00.
Tillbaka till Lövskår ca kl. 16:00.
Bindande anmälan till
Jan-Olov Johansson, 070-655 33 15,
jojulea@gmail.com

Söndag 7 augusti Tur till Sandgrynnorna-Skvalpen med MS Laponia (I)

För dig som vill ha ett lite lyxigare alternativ så kan du åka med M/S Laponia från Norra hamnen. Förutom vadarmarkerna på Skvalpen rundar båten även Grillklipporna där tordmular och tobisgrisslor håller till. Anmälan görs direkt till Rederi Laponia via deras hemsida www.laponia.se/bokning eller via telefon 0920-120 84. Fri avbokning senast en vecka före avgång.

Tid och plats: Avgång från Teaterkajen i Norra Hamn Luleå kl. 08.00.

Åter kl 16.00.

Pris 750 kr per person.

Barn 3-12 år 250 kr. Betalas på båten.

I priset ingår: kryssning, kaffe + smörgås på vägen ut. Lunchbuffé med bordsdryck och kaffe under hemresan, guidning av Thomas Öberg och ev. även ornitolog från NOF.

Lördag 27 augusti Rovfåglar (I)

Hösten närmar sig och vi spanar efter rovfåglar på väg söderut

Tid och plats: Samling hos Thore Alm, Flygfältsvägen 41, Kalix.

Helg i månadsskiftet aug/sept Nyinviqning av fågeltornet vid Gammelstadsviken (I)

Som avslutning på projekt Guldkant kring Gammelstadsviken så sker en återinviqning av det upprustade fågeltornet och fågelplattformen.

Se kommande annons i pressen och information på NOF:s hemsida www.nof.nu!

Lördag-Söndag 3-4 oktober Euro Birdwatch 2016 (I)

En årligt återkommande aktivitet. Följ med och få en titt på de sista kvardröjande flyttfåglarna, och säsongens nystartade fågelmatningar. Samtidigt uppmanas alla som är ute och fågelskådar att rapportera alla inräknade fågelindivider under helgen i Artportalen.

Tid och plats:

Håll koll på NOF:s hemsida www.nof.nu för mer detaljer om platser där det ordnas organiserade aktiviteter.

Vill du veta mer om NOF, ring 070-600 80 80 eller skriv till Norrbottens Ornitologiska förening, c/o Ulf Öhman, Kompanivägen 35, 974 44 Luleå

Besök vår hemsida på: www.nof.nu för aktuell information och mycket annat.

**Studie
främjandet**

INNEHÅLL

Inledning	3
Verksamhetsberättelse	4
Här är Vi som gjorde det	6
Vad är det som lockar med Haparanda Sandskär fågelstation?	8
Häckfågelinventering	13
Ringmärkning på Haparanda Sandskär under höststräcket	16
Frammående kontroller och återfynd	22
Observationer 2015	24
Vädret under fåltsäsongen	28
Vår- och sommarprogrammet 2016	30

FÅGLAR I NORRBOTTEN

utges av

Norrbottnens Ornitologiska Förening
och utkommer med 4 nummer per år.

Årgång 35

ISSN 0281-6903

Ansvarig utgivare

Ulf Öhman

Redaktionskommitté

Linda Andersson, Inger Brännström,
Jan-Olov Johansson, Frida Snell och
Ulf Öhman

Omslag

Sparvuggla av Matsäke Bergström

Tryck

Luleå Grafiska 2016

NORRBOTTENS ORNITOLOGISKA FÖRENING

c/o Ulf Öhman

Kompanivägen 35, 974 44 Luleå

Pg 433 17 33-8

www.nof.nu

ulf.ohman00@bredband.net

Norrbottnens Ornitologiska Förening (NOF)

är en regionalförening av

SOF-BirdLife Sverige.

NOF har Norrbottens län

som verksamhetsområde.

Medlemmar i NOF erhåller

Fåglar i Norrbotten utan extra kostnad.

Medlemsavgifter för 2016

180 kronor för svenskt medlemskap

100 kronor för ungdomsmedlem

(född 1996 eller senare)

20 kronor för familjemedlem

260 kronor för utländskt medlemskap

Medlemsavgiften sätts in på föreningens

pg-konto: 433 17 33-8.

Adressändringar

skickas till föreningens adress enligt ovan.

STYRELSEN

Ordförande

Ulf Öhman 070-600 80 80

Vice ordförande

Berth-Ove Lindström 070-395 83 25

Kassör

Tord Gustafsson 070-516 65 65

Sekreterare

Inger Brännström 070-383 11 99

Övriga ledamöter

Rolf Gustafsson 070-258 01 94

Stefan Holmberg 070-762 87 98

Jan-Olov Johansson 070-655 33 15

Suppleanter

Gunborg Stenvall 073-063 25 36

Lotta Nygård 0980-173 72

Anita Lindfors 070-941 60 18

Regionala rapportkommittén

c/o Andreas Livbom

Armévägen 19, 974 43 Luleå

andliv@spray.se

Haparanda Sandskärs fågelstation

Stationschef: Per Sandberg, Roknäs

pellepersan@hotmail.com

070-203 03 98